

ŠIANDIEN IR RYTOJ

□□□

DĖL jų pasaulio sąžinė nesijaudina ir lieka nebyli. Televizija, radijas ir didžioji spauda juos ignoruoja. Studentai dėl jų nekelia riaušių, gatvėse neorganizuoja protesto eisenų, niekas neklijuoja ant sienų plakatų ir laikraščiuose puslapius neužpildo skelbimais.

O jų yra milijonai ir milijonai. Vieni jau 50 metų, kiti 20 metų, o dar kiti visai nesenai klajoja po pasaulį, pasmerkti nebegrįžti į namus, niekad nebematyti savo kaimo.

Vieni, praradę viltį, pamatyti tėvynę laisvą, savo vaikams bando duoti naują tėvynę. Daugelis jau pakeitė pilietybę, bet kiti dar išdidžiai saugo savo pilietybę. Tačiau visi jie be tėvynės.

Prie šių milijonų ir milijonų tremtinių reikia pridėti milijonus kitų, kurie buvo kankinami, nužudyti, arba ir dabar dar koncentracijos stovyklose uždaryti. Reikia pridėti ištisas tautas, kurios neša rusų ar kinų komunistų vergiją.

Dėl to mišinio nušikaltimo niekas neprotuoja. Priešingai, kankintojai randa simpatizuojančių ir šamokslininkų tarp tų, kurių misija būtų ginti tautų laisvę.

Sakoma, kad šandien komunizmas darosi žmoniškėnis. Tai apgavystė. Komunizmas pasilieka laisvės priešu. Jis yra priešas bet kokio humaniško jausmo.

Kas lieka daryti tiems žmonėms? Anglų filosofas Stuart Mill yra sakęs, kad pavergtos tautos turi teisę visomis priemonėmis kovoti. Kokios gali būti tos priemonės?

Karas, kaip agresyvinė priemonė, atmetamas iš vakarų pusės ne tiek iš natūralaus sentimentų, kiek iš baimės sukelti pasaulinę savijudystę.

Subversija gal būtų pati geriausia priemonė moderniais laikais. Komunistinis pasaulis moka ją sekmingai išnaudoti ir suparalizuoja ištisas valstybes. Bet iš vakarų pusės ji nesekminga. Laikė Budapesto sukilimo tik vienas žmogus vakaruose pakilo eiti į pagalbą sukilusiems vengrams. Tai buvo šveicaras. Jis išvyko su šautuvu, bet... prie sienos šveicarų sargybiniai sulaukė ir uždarė į beprotumą. Vakarai per savo autoritetingus asmenis drąsino tuos, kurie šandien sėdi sovietų kalėjimuose. Vakariečių propaganda šaukė: "Sukilkitel!" Ir kiekvieną kartą kai žmonės sukilo Budapeste ar Prahoje, Varšuvoje ar Berlyne, Vakarai juos palikdavo...

Palieka juos ir šandien užmarštyje.

Prieš 13 metų Budapesto gyventojai heroiskai sukilę bandė nusimesti komunistinę vergiją, deja, be užuojautos iš vakariečių jie nesulaukė jokios konkretesnės pagalbos.

VENGRIJOS KLAUSIMAS GULI APDULKĖJUSIOSE BYLOSE

-- Sako, kad žmonės jau užmiršo Vengrijos 1956-tųjų metų tautinę revoliuciją. Aš nemėnu, -- pareiškė Alfredas Bérzins, Pavergtųjų Europos Tautų Seimo pirmininkas, atidarydamas to seimo posėdį, skirtą paminėti 13-tajai Vengrijos revoliucijos metinei sukakčiai.

-- Teisybė, -- sakė A. Bérzins, -- laikui bėgant, tos revoliucijos poveikis viešojoje nuomonėje yra sumažėjęs, bet tai, deja, neišvengiama mūsų sudėtingo, didžiai judriojo visuomenės. Tačiau milijonai žmonių pasaulyje dar atsimena. Jie gal ne visada rodo savo prisiminimus. Visi mes esam linkę pamiršti tai, kas nemaloniai primena netesėjimą gyventi taip, kaip norėjome. Užuojautos vengrų tautai ir susirūpinimo jai atsargos tebėra milžiniškos, nors tai gal ir nesireiškia viešumoje taip, kaip pagelautumėm. Sakytum, ir nuo mūsų pačių priklausoma Vengrijos revoliucijos prisiminimą palaikyti gyvą. Mums nėra reikalo pamokslauti, mums nėra reikalo smerkti tuos, kurie nesijaučia taip išipareigoję, kaip mes jaučiame. Bet mums privalu tęsti savo suderintą pastangą vis kreipti žmonijos dėmesį į Sovietijos klastingumą nelemtosiomis 1956-tųjų dienomis.

-- Komunistų praktikuojamasis dėsni, kad tikslas pateisiną priemonės, niekad nebuvoparodytas ryškiau, kaip 1956 metų lapkričio 4-tąją, kai Sovietų Sąjunga parbloškė teisėtus vengrų tautos siekimus kruvinon maudynė. Todėl mažda kas benustebos, kai tas pats SSSR-as panašią taktiką pa-

naudojo nutraukti "Čekoslovakijos pavasariui".

-- Mums tenka dar kartą ryžtis prieštarauti prieš neatimamųjų žmogaus teisių užgnaižimą ištisoje eilėje kraštų. Šandien taip pat svarbu dar ir dar kartą išpėti laisvąjį pasaulį, kad piktoji jėga tebegrešia taikai, ir tai trunka jau 25 metai. Visiems, kas dar būtų linkę priimti sovietininkų žodžius kaip tikrą pinigą, privalom tarti: "Prisiminkit Vengriją ir Čekoslovakiją!"

-- Pusiau laisva, pusiau pavergta Europa tebėra akivaizdus kaltinimas amžiui, kurs didžiuojasi esąs šviesių idėjų amžius, -- sakė PET Seimo pirmininkas, ir baigė, tardamas: -- Leiskim laisvei skambėti visam pasauliui, ne vien tik išrinktuose kraštuose! Mūsų žmonės jau gana prisikenėjo komunistinės tironijos!

-- Jungtinės Tautos, New Yorke... Ar jūs esat? -- Taip, mes vis dar čia...

Tokiais žodžiais 1956 metų lapkričio 1 dieną prasidėjo šifruotas radiotelegrafinis dialogas tarp Vengrijos komunistinės užsienių reikalų ministerijos ir Jungtinių Tautų sekretoriato radijo telegrafistų.

Dramatiškai tą dalyką eigą, trukusią jau 13 metų, ryškiaisiais brūkšniais pavaizdavo Imre Kovacs, vengrų delegacijos narys Pavergtųjų Europos Tautų Seime, spalio 23 dienos posėdyje, kai seimas minėjo Vengrijos revoliucijos 13-tąsias metines.

Trumpai, bet ryškiai parodęs, kaip anas Imre Nagy pagalbos šauksmas

nebuvo išklausytas, Imre Kovacs pareiškė: -- Istorija yra gera mokytoja mažosioms tautoms: didžiosio valstybės nesuka sau galvos dėl jų.

Pavergtųjų Europos Tautų Seimas kasmet šiuo metu priimdavo rezoliuciją, reikalaujamas, kad Vengrijos klausimas būtų grąžintas į Jungtinių Tautų dienotvarkę. Ši kartą vengrų delegatas pareiškė:

-- Tryliktyjų Vengrijos revoliucijos metinių proga aš norėčiau sulaužyti seną PET Seimo tradiciją. Nedėl prietarinio skaičiaus, o dėl praktiškų sumetimų. Aš nesiūlysiu rezoliucijos, reikalaujančios ištraukti Vengrijos klausimą į dienotvarkę. Vengrijos klausimas, jei ne Jungtinių Tautų dienotvarkėje, tai tikrai yra tenai apdulkėjusiose neišspręstų klausimų lentynose. Vietoj rezoliucijos aš siūlau tokią deklaraciją:

Prieš trylika metų vengrų tauta pakiloprieš komunistinę tironiją ir sovietinį viešpatavimą.

Zuzana Arlauskaitė-Mikšienė Detroito Dramos Sadržio režisierė ir vadovė, už nuopelnus apdovanojama Šaulių Žvaigždės ordinu. Žvaigždę prisega buv. Lietuvos ministeris pirm. gen. Jonas Černius. Zuzana Arlauskaitė-Mikšienė buvo Šaulė nepriklausomos Lietuvos laikais Kaune ir keletą metų vadovavo Šaulių Sąjungos Teatrui, Spalio 25 d. Detroito suruoštame kultūriniame vakare Z. Arlauskaitė-Mikšienė buvo pagerbta, sulaukusi 80 metų amžiaus.

K. Sragausko nuotrauka

ŪKINĖ BŪKLĖ

"MINI RECESIJAI" PRASIDEDANT

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Visi ženklai rodo, kad jau esame ižengę į ūkinės recesijos -- atoslūgio -- laikotarpį. Bedarbių skaičius auga, pramonės gamyba mažėja, gyventojų pajamos nedėja, parduotų prekių kiekis neįkyla, namų statyba sulėtėjo, imonių pelnas nepasiekia buvusio lygio, jos susilaiko nuo naujų investicijų į gamybos priemones, opagailiau ir visos tautos produktų padidėjimas tepasiekė pusę praeitų metų padidėjimo.

Tokioje situacijoje vyriausybės normaliai griebiasi priemonių ūkiniam atkūtimui. Mūsų atveju, tai kol kas nebūtų tikslinga, nes "mini" recesija yra laikoma reikalinga infliacijos sustabdymui. O toji vis dar smarkauja. Nors vienos ar kitos kainos jau kiek krito, aplamai paėmus, jos per paskutinius metus pašoko 6%. Dėl to vyriausybė yra pasiryžusi ir toliau laikyti visų priemonių, skirtų infliacijos sustabdymui. Jos, kaip žinia, yra valstybės išlaidų mažinimas, mokesčių padidėjimas ir nuosimčių už paskolas pakėlimas.

Administracija yra smarkiai numaciusi su-

Didvyriškos pastangos buvo sutriuškintos nuoga, smurtiška jėga, kuri sukrėtė pasaulį.

Jungtinių Tautų Visuotiniame Susirinkime buvo priimtos rezoliucijos po rezoliucijų, reikalaujančios atitraukti okupacinę Sovietų kariuomenę ir atlikti laisvus rinkimus tarptautinėje priežiūroje. Vakarių valstybės netesėjo tų istorinių rezoliucijų įgyvendinti.

Dabar mes kreipiamės į visų laisvų žmonių sąžinę, šaukdami veikti, kad būtų atstatyta Vengrijos, taip pat ir kitų Rytų Europos tautų laisvė ir nepriklausomybė.

Tokia deklaracija ir buvo seimo priimta.

(ELTA)

mažinti išlaidas krašto apsaugos reikalam. Vietnamo karui, kuriam pereitais biudžetinais metais buvo išleista netoli 30 milijonų dolerių, šiais metais numatoma išleisti apie 23 milijonus, o sekančiai galkokius 10 ar 13. Kartu numatyta ateinančiais metais karių skaičių sumažinti 900.000 (iki 2 milijonų), o civilinių tarnautojų 212.000, sumažinti bazių skaičių ir t.t. Tie visi žmonės, netekę darbo ar užsiėmimo, irgi neigiamai paveiks ūkį.

Štokios perspektyvos paskatino pakelti balsus tuos, kurie mano, kad ūkinio gyvenimo suvaržymas jau peržengė savo ribas ir ūkiniam atkūtimui jau reikia palengvinti kreditą ir sumažinti mokesčius. Administracija, kuriai rūpi ateinančių metų rinkimai, tačiau nesiskubina. Ji nurodo, kad infliacija nėra dar sustabdyta. [tai kritikai atsikerta, jog nėra viena moderni valstybė negali svajoti apie infliacijos sustabdymą. Dėl tos paprastos priežasties, kad lengva infliacija gyvenimą palengvina. Atrodo, kad net ir didžiausi infliacijos priešai sutiktų su ja gyventi, jei ji laikytųsi tik 2 ar daugiausiai 3-jų nuosimčių didėjimo.

Žodžiu, klausimas su kasi apie tai kaip dabar prasidedanti ūkinė stagnacija, kuri ateinančiais metais turėtų išsivystyti į "mini-recesiją" paveiks infliaciją. Jei ji sumažintų kylančias kainas iki 3-4%, priešinfliacinių priemonių sustabdymas nebūtų dar tikslingas, nes pradėjus ūkį gyvinti, infliacija vėl padidėtų. Už tat administracija, atrodo, jei tai leis politinė padėtis, ir toliau nori palaikyti ūkinis varžtus iki bus visai aišku, kad infliacija yra apstabdyta. Bet tai lengviau pasakyti, kaip padaryti. Kol kas viena tik aišku: prasideda ūkinis atoslūgis. Dėl to nėra dviejų nuomonių, ginčijamasi tik dėl jo sunkumo laipsnio.

IŠ VISO PASAULIO

● NAUJAS katalikų laidotuvių ritualas, paskelbtas Vatikane, įsigalios nuo ateinančių metų birželio 1 d. pakeisdamas senąjį, veikusį nuo 1614 m. Naujasis ritualas toleruos kūno sudeginimą ir bus panaikintos laidojimo "klasės", visiems mirusiems bus atliekamas vienodas pataravimas.

● ANGLIJOJE sovietų šnipai Morris ir Lola Kroger, perdavinėję Maskvai karines informacijas iš NATO, praeitį savaitę buvo paleisti iš kalėjimo atėję aštuonerius metus. Jie buvo nubausti po 20 metų kalėjimo.

MEILĖ ŠPIONAŽE (2)

AGENTŲ SUPORAVIMO TECHNIKA IR NAUDA

Mes jau minėjome, kad nelegalus KGB rezidentas vakarų Vokietijoje Runge, perbėgęs pas amerikiečius, išdavė keturius jo žinioje dirbusius vokiečius. Vakariečių žvalgybininkų nuo-

Pabėgęs Runge

mone, sovietai elgėsi neatsargiai. Vakariečių rezidentai Sovietijoje saugumo sumetimais paprastai turi tik vieną pavaldinį. Juo didesnė organizacija, juo daugiau progos išsidavimui. Sovietai iš savo pusės savo agentų saugumą stengiasi užtikrinti kontroliuodami tarp kitko ir jų jausmus bei lytinę gyvenimą.

Rungė mums duoda tipingą sovietų KGB rezidento užsieniuose pavyzdį. Jis yra kilęs iš Volgos vokiečių. Per karą traukiantis vokiečių kariuomenei iš Sovietijos, jis būdamas dar vaikas pateko į Vokietiją, kur sovietai įjūztiko savo zonoje. Ieškodamas geresnio gyvenimo, jis

Teisiąsasis Suetterlin

labai greitai rado kelią į sovietų saugumą. Saugumo pavedamas jis dalyvauja Rytų zonos studentų organizacijoje ir studijuoja politinę ekonomiją.

1954 metais iš Raudonosios armijos žvalgybos jį perima aukštesnė žvalgybos instancija KGB -- komitet gossudarstvenoi bezopasnosti (valstybės saugumokomitetas), kuris, nepaisant tokio pilietinio pavadinimo, tvarkosi kariškai. Rungė yra jaunleitenantas -- jo viršininkas generolas Alek-

sandras Nikolajevičius Korotkow. To įsakymu jis pradedamas paruošti naujom pareigom -- tarnybai Vakarų Vokietijai. Aprūpintas reikalingais dokumentais, jis kaip Willi Gast vyksta į Nuernbergą. Įdomu, kad Vakarų Berlyno asmens liudijimą jam išdavė Vakarų Berlyno policijoje dirbęs sovietų agentas. Nuernberge Runge pradėjo apsiprasti su Vakarų Vokietijos gyvenimo būdu -- jo oficialus verslas buvo dulkių siurblių vaiksčiojantis pardavėjas!

Iš Nuernbergo, kur jis išmoko slapta susisiekti su savo vadovybe, Runge buvo perkeltas į Koelną, arčiau sostinės Bonnos. "Pasitikėti galima, -- mokė Leninas -- bet kontroliuoti geriau". Už tat Rungė, atvykęs į Koelną, gavo įsakymą... apsivesti su

Pasikorusi Leonore

KGB agente Valentina Rusch, kuri savo karjerą KGB pradėjo kaip pulkininko Eugenijaus Fedorovičiaus Michailovo meilužė.

Vedęs agentas sovietams yra parankesnis, nes jis mažiau yra linkęs į romantines avantiūras, mažiau girtuokliauja ir rečiau perbėga pas priešą. Valentina aptarnavo slapta radijo siųstuvą, o Rungė jai davė teoriškas marksizmo pamokas. Pagal tarnybinių sąrangą Rungė, kuris turėjo karininko laipsnį, buvo vyresnis ir pradžioje vengė įeiti į bet kokius intymesnius santykius, tačiau po kelių mėnesių bendro gyvenimo abu įsimylėjo.

1957 metais Rungė pasiekė pirmą savo didesnę laimėjimą. Su padavėjo Marrgrafo talka jis įtaisė slaptą siųstuvą už radiatoriaus Bad Godesbergo viešbutyje Schaumburger Hof. Ten V. Vokietijos krašto apsaugos ministeris Josef Strauss turėjo pasitarimą su NATO aukščiausiu vadovybe. Už kelių šimtų metrų nuo viešbučio neva atsitiktinai sustojo Maskvos karo attache

"DAS BESTE"

Dirvos spalio 8 d. Nr. skaitau: "Šveicarijoje išeinąs žurnalas "Das Beste" rugsėjo mėn. numerįje paskelbė rusų Anatolijaus Martschenko ištrauką iš jo knygos... Autorius aprašo susitikimus su lietuviais priverčiamo darbo stovyklose.

"Das Beste" iš tikro yra amerikiečių "Readers Digest" laida. Angliškoje laidoje ta ištrauka jau buvo paskelbta rugpjūčio mėn. nr. Tokiu būdu su ja buvo supažindinti ne tik šveicariai, bet iš viso 28 milijonai skaitytojų 13-ka kalbų.

... Šis laiškas liko Dir-

Bonnoje automobilis, kurio igula išklausė visus nuomonių pasikeitimus apie Vokietijos gynimo problemą. Rungė gavo telegramą iš Maskvos: "Nuosirdžiausi sveikini mai. Fantastiškas darbas. Jo nauda mūsų vyriausybei yra sunkiai įkainojama."

O kai Rungė Prancūzijos ambasados sargo Piechel pagalba išgavo iš jos seifo NATO slapta kodą -- generolas Korotkovas pasveikino rusišką priežodžiu: "Ty zachvatil u boga jaica" -- Tu pavogei iš Dievo kiaušinius. (vm)

(Bus daugiau)

laiškai Dirvai

vai neišsiųstas. Gal ir gerai, nes į tą tarpą Vokietijoje pasirodė pilna Marčenkos knyga -- Anatolij T. Martschenko: "Meine Aussagen" (S. Fischer leidykla Frankfurt/Main 408 pusl. kaina 24 markės). Ištrauką iš jos spalio 20 d. paskelbė "Der Spiegel".

Išvada iš to viso būtų tokia, kad vadinamą "tylos sąmokslą" apie būklę Sovietijoje retkarčiais galima pralaužti su didoku pasisekimu ir sėdint kalėjime, tačiau patiekama medžiaga turi būti nepasenusi ir "moderniška" aptvarkyta. Spiegelio ištraukoje yra vietų, kurių Readers Digest nepaskelbtų... (vm)

HELP WANTED MALE

MEAT PACKAGING and PROCESSING POSITIONS AVAILABLE APPLY AT: PESCHKE SAUSAGE CO.

8800 CONANT DETROIT, MICH.

Hours: 8 A. M. to 2 P. M. (77-86)

Wanted STEEL WAREHOUSE HELP SLITTER OPERATORS SHEAR OPERATORS Must be experienced only Steady work days. ADVANCE STEEL CO. 10000 French Rd. Detroit, Mich. 313 — 925-3600 (85-87)

GREIČIAU... PIGIAU... GERIAU...

IR TIKRAI PADĖSITE SAVO ARTIMIESIEMS UŽSAKYDAMI DOVANŲ SIUNTINĮ PER

BALTIC STORES LTD., (Z. JURAS)

421 Hackney Rd., London, E. 2 England. Telef. OL 739-8734

Šį rudenį siūlome 3 dovanų siuntinius sudarytus iš tokių dalykų kas labiausiai Lietuvoje reikalinga ir naudinga.

RUDENINIS (1) 1969.

3 jardai vilnonės veliuro medžiagos vyriškam arba moteriškam paltui, 3½ jardo puikios kostiuminės, angliškos vilnonės medžiagos vyriškam arba moteriškam kostiumui, 2 jardai crimplene medžiagos puikiai suknei, vyriškas arba moteriškas aukštos rūšies megstukas, išieginiai nailono marškiniai, arba, bliuskutė, 1 p. vyriškų arba moteriškų kojinių, vilnonių arba nailoninių, 20 geriausios rūšies cigarečių.

Kaina \$90.00.

RUDENINIS (2) 1969.

Nailoninis itališkas, vyriškas arba moteriškas lietpaltis, 3½ jardo vilnonės angliškos kostiuminės medžiagos, 2½ jardo vilnonės moteriškai suknei medžiagos, 1 gėlėta arba su ornamentais vilnonė skarelė, 1 vyriškas arba moteriškas megstukas, 1 kaklaraištis arba dėžė šokoladinių saldinių, 2 šilkinės arba nailoninės skarelės.

Kaina \$90.00.

MAISTO SIUNTINYS 1969.

6 sv. geriausių kanadiškų miltų, ½ sv. arbatos, 1 sv. kakavos, 2 sv. ryžių, ¼ sv. pipirų, ¼ sv. bakpos lapų, ½ sv. geriamo šokolado, 1 dėžutė nescafes, 2 sv. geriausių kiaušienos taukų, 1 dėžė šokoladinių saldinių.

Kaina \$30.00.

Į kiekvieną rūbų siuntinį galima dadėti šiuos labai Lietuvoje naudingus ir pageidaujamus dalykus. Nailoniniai lietpalčiai \$11.00, geriausios vilnonės skarelės \$4.50, vyriški arba moteriški megstukai \$12.50, Parkeriai \$6.00, vilnonės arba nailoninės kojinės \$2.00, nailono marškiniai \$8.00.

Taip pat, priimame užsakymus automobiliams, motociklams, dviračiams, televizijos aparatams, šaldytuvams ir t.t.

Mūsų sąskaitos suteikia Jums teisę gauti mokesčių mokesčių sumažinimą.

Kiekvieno siuntinio pristatymas garantuotas.

PO PIETŲ KRYŽIUM

VL. RADZEVIIČIUS

SU AUSTRALIŠKAIS DIPLOMAIS

Iš visos eilės laiškų ir iš asmeninių pasikalbėjimų susidariau nuomonė, kad senimas aiškiai nepatenkintas čia, Australijoje, aukštuosius mokslus baigusiais lietuviais. Liesdami jų galimybes vadovauti lietuviškam darbui, kaip tik piktai meta, kad "iš tų šiaudų nebus grūdų", arba, kad "ligšiol tik vienas kitas bachelauras pabandė dirbti, bet nieko gero nepadarė ir tuojau pasitraukė".

"Senoji gvardija" -- dar Lietuvoje diplomus įsigiję lietuviai -- teigia, kad Australijoje mokslus baigusieji visai nesidomi lietuviškais reikalais. Nesidomėjimo priežasčių ieškodamas, kaip daro dar didesni šuoli: "Jie susirado sau kitą dievuką, Aukso Veršį, ir jam skiria visas savo jėgas".

Tiesa, kad ligšiol dar tik mažas procentas Australijoje aukštuosius mokslus bausių lietuvių yra įsijungęs į tautinį darbą seniams priimtinose formose, tačiau labai žalinga manyti, kad iš jų nebus grūdų. Nedirbimo ar greitopasitraukimo priežasčių negalima jokių būdu suvesti į Aukso Veršį. Tą Veršį jaunieji akademikai garbina nedaugiau už senuosius, kurie taip pat išsijusę lupa viršvalandžius. Jaunieji turi profesiją ir ta profesija jiems uždeda šiek tiek sunkesnes pareigas. Jaunieji gyvenimą tik pradeda, o senieji jį jau baigia.

Negalima, pagaliau, be rezervo priimti ir nuomonės, kad Australijoje mokslus baigę lietuviai "visai nesidomi lietuviškais reikalais". Istikrų, jie smerkia formas, kuriose senoji gvardija skandina turinį. Jie fiziškai kratosi betkokių tarpusavio rietenų ir parapijinio politikavimo, kuris neskaitytiną kolonijas paverčia besipešančiomis grupėmis. Jie piktinasi išbujojusiomis asmeninėmis ambicijomis, intrigomis ir atliekamo darbo pervertinimu.

-- Mes turime kiekvienas savo nuomonę, -- neseniai man aiškino jaunas inžinierius, kuris keliais atvejais buvo aktyviai įsijungęs į bendruomeninį darbą, -- bet lietuviškus reikalus gvildenant yra geri tik tie, kurie savo nuomonės neturi. Jei tavo nuomonė nesutampa su vadovaujančio asmens sakykim, pirmininko nuomone, tu esi apšaukiamas grioviku, kenkėju. Jei pasitarime pasakai, kas tavo nuomone negerai padaryta ar daroma, tuojau pat esi grubiausiai iškoliojamas. Į kitus pasitarimus tavęs jau nekviečia.

Šitokią praktiką naudojant, keliai niekad nesusijungs. Prie kelių suartėjimo neprisideda ir senųjų įsitikinimas, kad Australijoje aukštuosius mokslus baigusieji tėra siaurutės srities amatininkai, sausiai teiskalę tik tai, kas buvę surašyta jų specialybių vadovėliuose. Ir senoji gvardija, atrodo, nėra linkusi, kad tie "amatininkai" juos mokintų ar savo atskirą nuomonę reikėtų. Neklaidingumo ir asmeniškumo aureolė per daug jau stipriai šviečia.

Kartais skverbiasi į galvą mintis, kad ligšiolinės veiklos formos, kuriomis pagrįstas visas bendruomeninis gyvenimas Australijoje, bus gyvos tik tol, kol senoji gvardija turės sprendžiamąjį balsą. Visai pagrįstai jaunieji pastebi, kad dabartinis veikimas, teorijoj centralizuotas, praktikoje yra chaotiškas, palaidas, be efektyvios vadovybės ir be aiškių veiklos principų. Veikėjus apsėdęs praeities sentimentas, bet ne dabarties realybė. Net ir tiems užsimojimams, kurie apjungia visus pasaulio lietuvių sutelktą tautos laisvinimo vadovybę, Australijoje daromi trukdymai, išplaukia grynai iš asmeniškumo.

Jauniems ir dirbti galintiems lietuviams tai nėra pavyzdys. Todėl ne vien jie kalti, kad ligšiol dar mažas jų procentas yra įsijungęs į lietuvišką darbą.

• PIRMĄ KARTĄ AUSTRALIJOJ lietuviai yra taip gyvai susidomėję Federalinio parlamento rinkimais. Susidomėjimą išjudino jau anksčiau minėti dabartinės vyriausybės užsimojimai bičiuliautis su Sovietų Rusija. Akcija, kad pabaltiečiai panaudotų rinkimus Pabaltijo klausimams kelti, pradėjo Federalinė Baltų Taryba. Atsiliepdami į paskatinius, įvairių kolonijų vadovai įvykdė ne tik privačius, bet ir viešus susitikimus su politinių partijų šulais. Melbourne net surengė specialų simpoziumą, kuriame dalyvavo valdančios liberalų partijos, darbo partijos ir demokratinės darbo partijos atstovai. Adelaidės lietuvių grupės, besilankydamos pas kandidatus, prispaudė juos rašyti laiškus ministrui pirmininkui ir dėstyti lietuvių rūpesčius. Kai ši žinutė pasiekė "Dirvos" skaitytojus, Australijoje jau bus žinoma, kas valdys ateinančius metus: rinkimai spalio 25 dieną.

• ADELAIDĖS LIETUVIŲ MUZIEJUS - ARCHYVAS, vadovaujamas šios srities pasižventelio Jono Vanago, šiomis dienomis paskelbė "Mūsų Pastogėje" atsišaukimą, prašydamas, kad Australijoje gyveną ar buvę Australijos lietuviai surašytų savo įspūdžius apie šikurimą Australijoje. Toje asmeninėje dokumentacijoje turėtų būti atvaizduoti pirmieji kūrmosi rūpesčiai ir vargai, pirmųjų dienų nuotaikos ir išgyvenimai visose jų detalėse. Kitur iš Australijos persikėlę, be abejonės, galėtų nurodyti ir tas priežastis, kurios juos vertė naujos prieglaudos ieškoti. Kadangi visi aprašymai bus grupuojami atskiruose aplankuose, vedėjas prašo juos rašyti ant standartinio popierio lapų (8" x 13").

Jei dabar Amerikoje gyveną lietuviai panorėtų aprašyti savo gyvenimą Australijoje, aprašymus turėtų siųsti šiuo adresu: Mr. B. Straukas, 16 Church St., Highgate 5063, South Australia.

• OPERETĖ CONCIILIUM FACULTATIS š.m. spalio 25 dieną pakartota Adelaidėje, o gruodžio 6 d. ji bus statoma Melbourne.

Šią operetę į sceną iškėlė dainininkės G. Vasiliauskienės vadovaujamas vyrų oktetas Klajūnai, atžymėdamas savo metines sukurtuves.

• ALB KR, VALDYBOS pirmininkas S. Narušis, kaip praneša "Mūsų Pastogė", buvo operuotas Sydneyje š.m. spalio 16d. Tūžies operacija laikoma pavykusia ir ligonis sveikstas. Jis yra tiesioginė Fairfield ligoninės direktorės dr. V. Barkuvienės priežiūroje.

DIRVA

THE LITHUANIAN
NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published Two Times a Week
every Wednesday and Friday

by American Lithuanian Press Radio Ass'n.

VILTIS, Inc. (Non-profit)

Subscription per year \$13.00. Single copy 15 cents.

Editor Vytautas Gedgaudas.

Business Manager Kazys S. Karpus.

Dirva išeina trečiadieniais ir penktadieniais.
Prehumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00.

LIETUVIŠKOJO GYVENIMO NUOTAIKOS

Mūsų talentai ir kiti darbai

Emilija Čekienė

Vertas visų lietuvių dėmesio ir papildymo š.m. spalio 2 dienos Draugo įžanginis, kuriame ALB įrodinėdamas mūsų kolektyvinių ir individualinių laimėjimų reikšmę svarsto, kodėl svetimoji spauda daugiau pasitebi ir recenzuoja individualius mūsų solistus-tes, nei chorų. Šis klausimas įdomus ir reikalingas platesnio panagrinėjimo, nes prisiminus kad PLB seimo metu New Yorko JAV spauda, vertinama buvusį puikiausio koncertinėje salėje mūsų koncertą, teigiamai recenzavo Minkulskio vadovaujamą chorą, bet nei žodžio nepamėnė apie solistus, todėl ALB teigimu tenka suabejoti ir svetimųjų recenzavimo priežasčių ieškoti kitur, nes praktika rodo, kad kartais vertinama individualios, o kartais kolektyvinės meno jėgos.

Draugo bendradarbis individualinių meno jėgų ar kitų mūsų darbų JAV spaudoje vertinimą aiškina taip: "individualus menininkas, dailininkas ar rašytojas, muzikas ir solistas daugiau gali pasiekti nesurįšęs su kitais, nes individualiai menininkas gali labiau ir meniškiau išvystyti jam Dievo duotas kūrybines galias..."

Taigi natūralu, kad svetimoji spauda mūsų lietuviškas meno jėgas objektyviai vertina. Tačiau kitaip yra su mumis ir mūsų spauda. Lietuviai atrodo, jog labiau vertina ir remia kolektyvų meną. Nors ALB mano, kad taip yra todėl, kad kolektyvinė veikla yra mūsų visų, o privatus atsieikimai yra privatus reikalas. Tiesa, pradžioje būna privatus, kol jis privaliai nesireiškia, o jau su privaliai laimėjimu išėjus į viešumą privatumas dingsta. O jei lietuviui labiau vertina kolektyvines meno jėgas, tai greičiausiai dėl to, kad bendrame meno vienetė nei vienas asmuo neturi progos gauti sau laurų už pasisekimą, bet visas kolektyvas kartu, todėl niekam nekyla to įgimto lietuviško pavydo jausmo, kuris mūmųse glūdi nuo amžių.

Mūsų spauda priešiną svetimajai, individualines meno jėgas stengiasi ne tik nepastebėti, bet neretai atveju net suniekinoti. Visi gerai prisimenam, kaip net ir tame pačiame Drauge kito bendradarbio viena iškilis ir jauna solistė po "Gražinos" operos pastatymo Chicagoje, buvo labai nuvertinta, o New Yorko "Laisvės Žiburio" radijo bendradarbio visiškai sukritikuota kaip meno jėga.

Tuo tarpu svetimoji spauda tiek Chicagoje tuo pat metu, tiek kitur koncertuose recenzavo kaip iškilų kūrybinę menininkę ir vaidybinį ir muzikinių požiūrių. O šių metų pavasariu ne tik JAV, bet ir Europos didžioji spauda išskėlė ją kaip operos žvaigždę.

Kaip mes elinai skaitytojai ir koncertų lankytojai visa tai turime suprasti, kuriai spaudai tikėti? Jau ne pirmas kartas, kad mes bekylančias kūrybines jėgas vietoj paremti, pasikartinti, padrasinti, stengiamės paneigti. Tuo klausimu neseniai muz. J. Žilėvičius teisingai Drauge rašė nurodymas konkrečiais pavyzdžiais iš mūsų praeities panašius atsitikimus ir jų pasekmes.

Bet, kada jau tie lietuviški talentai pasiekia rimto svetimųjų pripažinimo, tada ir mes atsigrįžtam, didžiujamės jų laimėjimais ir skubam priminti lietuvišką kilmę ir jų pareigas kilmės kraštui.

Lyginant svetimos ir savos spaudos dėmesį vertinant mūsų talentų atsiekimus, pravartu paminėti ir mūsų bei svetimųjų vertinimus kitų sričių darbuose. Štai Lietuvių Fondas neseniai pasiskelbė paskyręs 5000 dol. prof. Z. Ivinskiui, kad jis parašytų Lietuvos istoriją.

Tuoju atsirado Dirvos bendradarbio, bijančio parodyti savo vardą straipsnelis, reikškęs nepasitikėjimą prof. Z. Ivinskio sugebėjimu tai atlikti dėl partinio priklausomumo.

Po to, Drauge pasirodė š.m. rugsėjo 6 dienos numeryje Dir-

vos bendradarbio puolimas ir išlieta nepaykanta jau išleistų kity asmenų iniciatyva istoriniams leidiniams taip pat be pavarės tik su inicialais Pr. Pirmiausia paneigia Tautinės Sąjungos 1964 m. išleistą A. Merklio A. Smetonos monografiją, kurioje, anot straipsnelio autoriaus Pr., svarbiausias atsikūrusios Lietuvos valstybės laikotarpis -- demokratinės laikai nušviestas tik iš sątyrinės pusės, nekaltant jau apie kitus subjektyviai nušviestus faktus norint pateisinti vienos mažos politinės grupės diktatūrinį režimą..."

Toliau Pr. rašo apie kitą leidinį taip: "tenka priminti šiais metais Lietuvos Nepriklausomybės Fondo išleistą Lietuvos istoriją angliškai "Lithuania 700 years", kurios redaktorius yra diplomatas Albertas Gerutis. Tos knygos redacinis kolektyvas (J. Puzinas, J. Jakštas, A. Gerutis, A. Budreckis ir Stasys Lozoraitis) neatrodo, kad priklauso keliom politinėm grupėm, nežinrnt, kad knygos tikslas buvo plačiau nušviesti Lietuvos valstybės atsikūrimą, nepriklausomą jos gyvenimą ir jos rezistenciją, t.y. tuos lietuvių tautos gyvenimo momentus, kada įvairios srovės kaip tik daugiausia kryžiausiai lietuvių tautos gyvenime. Ir reikia pasakyti, kad ta knyga kai kuriems autoriams didelės garbės nedaro. Kaip žiomet Geručio taip anais metais A. Merklio knyga daugeliu dalykų galėjo pradžiuginti tik siauros vienos partijos politikus, bet ne istorijos mokslą..."

Kai dėl A. Merklio A. Smetonos monografijos, tai klausimas seniai išdiskutuotas ir mūsų spaudoje aprašytas, palikim tai ateities istorikams. Ponas Pr. A. Smetonos monografijos ir "Lithuania 700 years" visus autorius bei leidėjus priskiria vienai politinei grupei, kurią vadina diktatūrinio režimo grupe. Kiek žinau p. Pr. yra istorikas tačiau Lietuvos konstitucinės teisės autoritetas prof. Roemeris teigė, kad 1928 m. naują konstituciją po Seimo paleidimo paskeibus, diktatūra Lietuvoj savime išnykus ir valdžia įvesta į tam tikrą teisinę konstitucijos vagą.

Kalbant apie lietuvišką diktatūrą išeity, jog demokratijos mes iš viso neturėjome, nes pav., pono Pr. politinės partijos, kuriai jis priklauso, valdymo laikotarpį kultūros ir visuomenės mokslų žurnalas Darbas yra pavadinęs "tūkstanties kunių diktatūra".

Kiekvienas žmogus yra laisvas turėti ir reikšti savo asmeninę sąžinę, nežinrnt kiek ji protinga, reali, fanatiška ar visai partiškai fantastiška. Tačiau išveivijos lietuviams jau būtų pats laikas daugiau rūpintis bendraisiais mūsų tautos reikalais, o ne partiniais. Nors p. Pr. kity partiją vadina maža, atseit, jo partija yra didelė, bet sakoma, jog ne kiekvėbe, o kokybėbe galybė.

Be to, ponui Pr. tenka priminti, kad knygos "Lithuania 700 years" paskirtis nebuvo parodyti svetimam skaitytojui visas užkulisines partijų intrigas, daugumoj asmenines rungtynes aukštesnių postų siekiant, kokių neišvengia nei vienas demokratinis kraštas. Einant į tokias smulkmenas reikėtų keliu tomų tokios istorijos. Jei tai būtų parašyta, tai gen. Raštikiui nepaktų, nes tuo jis ir savo knygoje piktinasi, kur tarp kitko rašo: "Labai nepatikdavo man parlamentarinės Lietuvos nepriklausomybės metais perdaug

griežta, dažnai išeinanti iš paprasto mandagumo ribų Lietuvos politinių partijų kova spaudoje, rinkiminiuose mitinguose ir pačiame seime". (394 psl.)

Šio veikalo "Lithuania 700 years" paskirtis buvo informuoti ne savą, bet pirmoj vietoj svetimą skaitytoją apie tai, kad Lietuva yra sena tauta ir valstybė, kad ji buvo didelė ir galinga, turėjo kunigaikštį ir didvyrių, kodėl ji yra dabar ir ko mes siekiame. Tą savo paskirtį visi autoriai neblogai atliko, nes JAV, Anglijos ir Australijos spauda be išimties įvertino gerai, suaukščiau minėtis klausimais savo skaitytojus supažindino, gauta daug spaudos įvairių žurnalių ir laikraščių kritikų atsiliepimų, o svarbiausia, kad ją teigiamai paminėjo bibliotekoms skirtas žurnalas ir tarptautinis politinis žurnalas Foreign Affairs, į kurį ne kiekviena knyga patenka.

Bibliotekos, kurioms dėka sušipratusių lietuvių padovanota, atsiunčia padėkos laiškus, kad jiems ta knyga labai vertinga, nes iki šiol apie Lietuvą neturėjo jokios informacijos ir ją padėjo į Rytų Europos skyrių. Jei ponui Pr. įdomu gali kreiptis į mane nurodysiu visus JAV spaudos recenzijų numerius ir įsigijusių bibliotekų vardus, gali patikrinti.

Kaip matome, generolo Raštikiio minimos partinės lietuvių kovos tebesitęsia ir dabar išveivijoje. Ką vienas naudingės nuveikia, tą kitas stengiasi sunaikinti. Teisingai pastebi pats prof. Z. Ivinskis viename laiške, kad "lietuvių tauta pasižymi hiperkritiškumu, ypač sa viešiemis".

Nei viename darbe nepasiekdama tobulybės ir mes išveivijos lietuviui nepajėgiame atlikti daug Lietuvai naudingų darbų, jų niekuomet nebus perdaug. Jei viena knyga nesuteikia pakankamai informacijos, p. Pr. pats būdamas istoriku tegu rašo kitą, platesnę, "objektyvesnę", jei bus naudinga paremsime ir jo darbą.

Draugo bendradarbiui tikty įsidėmėti anų laikų nuoširdaus veikėjo kun. Burbos žodžius ir darbą, kada jam kiti prikaišiojo bendradarbiavimą su laisvamanū Šliupu, kuriam jis padėjo materialiai baigti medicinos mokslus, jis visiems atgalkė: "Nors Šliupas savo asmeninėmis pažintromis nėra katalikas, bet jei jis, kaip lietuvis, ką naudingo lietuvių parašo, tą su džiaugsmu turime priimti; tautiniais dalykais turi būti visuomeninė, ne asmeninė pažiūra". J. O. Širvydas, 149 psl. 1941 m. leidinys).

Tokį mūsų darbų neigiamą vertinimą teisingai pastebi SLA leidžiamas laikraštis Tėvynė įžanginiame rugsėjo 19 d. Tarp kitko rašo:

"O kad mes jaučiame negauną tiek daug užuojautos iš svetimųjų, kiek jos norėtume turėti, tai dažnokai mes patys esame kalti. Kalti todėl, kad nepajėgiame pakankamai apie save informuoti..."

Teko girdėti net plačiai organizuotame lietuvių suviaviame, kur dalyvavo aktyviai besireikškieji politiniame darbe asmenys, daroma pastilymai, kad, girdi, reikalingos brošiūros, ar kaip čia įprasta sakyti "pamfletai", kurie esą galėtų būti skleidžiami plačioj visuomenėj. Užmirštama, kad smulkios brošiūros dažniausiai nevertinamos, tiesiog neskaitytos ir išmetamos į šiukšlių dėžes. Visos tokios smulkios brošiūros tikrai neduos vaisių, o šis reikalas paims ir daug trūso ir nemaža lėšų.

Štai neseniai buvo išleista stambi knyga, kurioje platesniu mastu buvo pavaizduota ir Lietuvos praeitis ir šiandienė jos būklė. O tuo tarpu skaitome spaudos atsiliepimuose labai skeptiškus pasisakymus, kur sarkastiškai nurodoma, jog panašaus leidinio rezultatai esą pro-

GAL KIEK PAVĖLUOTI ĮSPŪDŽIAI IŠ

LIETUVIŲ KONGRESO DETROITE

DOMAS PENIKAS

ALT skyrius New Yorko i Amerikos Lietuvių Tarybos organizuotąjį Lietuvių Kongresą Detroito pasiuntė visą nustatytą delegatų skaičių, būtent -- šešis asmenis. Tų delegatų skaičiuje teko laimė būti ir man. Vaziavau į jį pakilia nuotaika, nes jau iš spaudos buvo matoma, jog tas Kongresas gali būti ir įdomus ir gausus. Ir neapsirikau.

Prieš išvykstant dar papildomai įgaliojimus iėikė Neo-Lithuania Filisterių S-ga New Yorko ir ALT S-gos New Yorko I-sis skyrius. Taigi vykau kaip trigubas delegatas.

Kaip tekopatirti, tokių delegatų, kurie atstovavo dvi, tris organizacijas, buvo ir daugiau, o vis dėlto Kongrese pilnateisiais atstovais buvo net per 250. Priskaitant dar svečius, atidarymo ir uždarymo iškilminguose posėdžiuose, Kongrese dalyvavo per 400 asmenų.

Visi posėdžiai vyko sklandžiai ir tvarkingai, tad ir jame įgyti išpūdžiai yra gana geri ir malonūs visiems. Čia žemiau aš patiekiu apie Lietuvių Kongresą savo asmeniškų patyrimus.

Kaip visi kongresai, taip ir šis, Amerikos Lietuvių Tarybos šauktasis Darbo Dienos savaitgalyje Detroito, turėjo daugiau propagandinę tikslą, atseit, pademonstruoti savo organizacinį pajėgumą svetimiesiems, o taip pat ir saviesiems parodyti, kad ALT yra svari ir svarbi lietuvių organizacija. Iš tų eilės pareigūnų gautų raštų sveikinimų sunku spręsti, koki išpūdį padarė šis kongresas svetimiesiems. Ir tų trijų vietinių pareigūnų sveikinimai žodžiu iš monotoniško formalumo ribų neisėjo. Gal tik išskirtinas sveikinimo žodis buvo energingos ponios Beck, kuri yra ukrainiečių kilmės ir kandidatuoja į Detroito miesto merus. Ji žinojo, kur yra okupaciją kenčianti Lietuva, kodėl jos žmonės kovoja dėl laisvės ir todėl taip gausiai lietuvių organizacijų atstovai suvažiavo į šį kongresą. Ji nuosirdžiai linkėjo lietuviams laimėti kovą, atgauti Lietuvai laisvę ir nepriklausomybę.

Jei, sakysim, svetimtaučiai į šį kongresą ir blematiški, tik panašus bandymas galys būti pateisinamas. Geriau šį tą mėginti, negu visai nutyli. Jeigu taip atsiliepiama apie stambesnę leidinį, tai ką bekalbėti apie smulkias brošiūras, kurios ir tokio šalio dėmesio greičiausiai nesulauks".

jokio dėmesio nebūtų atkreipę, tai jis lieka labai reikšmingu patiem lietuviams, ypač pačiai Amerikos Lietuvių Tarybai, kuri šį kongresą organizavo ir tuo pačiu irodė, jog ji turi pakankamai žmonių, sugebantių ne tik suorganizuoti, bet ir tvarkingai bei darniai prvesti toki gausų įvairių srovių lietuvių susibūrimą. Ypač gerus talkininkus turėjo iš pačių detroitiečių.

Nors kongreso rengėjai tik programą teturėjo iš anksto paruoštą, o jokių tvarkos taisyklių bei reguliamų nebuvo, bet šis didžiulis kongresas neišėjo į lankas, o tvarkingai įvykdė savo programą numatytu laiku. Jei kreditas atiduotinas sugebantiems tokius gausius susibūrimus tvarkyti darbo prezidiumo pirmininkui Vytautui Abraičiui su jo pagalbininkais, tai nereikia pamiršti ir tų kultūringų per 250 suvažiavusių įvairių organizacijų delegatų, kurie žinojo ne tik savo teises, bet tinkamai atliko ir savo pareigas: vengė tuščiažodžiavimo, taupė laiką, neprase balso "dėl tvarkos" ir nepriekabiavo.

Pasibaigus šiam kongresui beveik kiekvienas sutiktas užsiminė, jog tai buvęs pavyzdinis organizacijų atstovų susitelkimas, iš kurio tektų pasimokyti visiems seimui bei suvažiavimus šaukiantiems veikėjams, ypač bendruomenininkams.

Tenka atkreipti dėmesį, jog šis kongresas šauktas naujo veido, šviežesnio sąstato ALT vadovybės. Ne tik pirmininkas inž. E. Bartkus, bet ir eilė kitų asmenų, kurie sudaro dabartinę Amerikos Lietuvių Tarybos valdybą, yra iš paskutinės ateivių bangos. O juk ne paslaptis, kaip dar neseniai kai kurios bendrinės organizacijos visokiais būdais priešinosi įsileisti naujų ateivių į vadovaujančius organus, nes, girdi, jie sužlugdys senųjų ateivių sukurtas organizacijas. Štai konkretus įrodymas, kad ALT ne tik nesužlugo, bet net sustiprėjo. Naujosios ALTos vadovybės dėka atsirado darnus bendradarbiavimas tarp visų mūsų veiksmų, kas buvokonservatyva net ir šiame kongrese. Pabrėžtinai pažymėjo sveikindamas kongresą naujasis LB Tarybos prezidiumo pirmininkas dr. Petras Viščiūnas, kad, girdi, jei anksčiau ir buvo kokių nesklaidumų tarp bendruomenės ir ALT, tai ateityje būsią dirbama darniai, nes mūsų visų esąs tas pats tikslas -- dirbti kenčiančios Lietuvos labui.

Nenori užimti vietos smulkmeniškai vertinant kongreso programą. Numatytos paskaitos atsiekė savo tikslą, nors jų suderinimo ir stigo, nes kai kurios, nors ir kitais žodžiais, beveik kartojosi. Akademinio lygio reikia skaityti Vyt. Vaitiekūno paskaitą "Dabartinė lietuvių tautos padėtis" bet ji perdėm paremta statistikos duomenimis tad kongresininkams atrodė persausa, be emocijų. Ji labiau tinka spaudai, kas jau ir atlikta Dirvos puslapiuose.

Gal bus geriau, jei aš vietoj paskaitų vertinimo, čia priminsiu vieną kitą charakteringę delegatų bei svečių pasisakymą. Sakysim, inž. ir Architektų S-gos atstovas nusiskundė, jog negavę oficialaus pakvietimo, todėl gal ir maža čia dalyvauja inžinierų. Po to išėjo kalbėti jauna mergina, kaip ji pasisakė, dėsanti universitete, p-lė Šlapelytė. Ji maždaug taip kalbėjo: "Ir manęs niekas į šį kongresą nekvieta: nė raštu, nė telefonu niekas neragina čia atvykti. Skaičiau laikraščiuose, kad įvyksta Lietuvių Kongresas ir aš, kaip lietuvė, pagalvojau, jog tame kongrese privalau dalyvauti. Ir štai čia aš esu..." Jaunimo vardu išėjo kalbėti Algis Zaprackas ir aiškiai pasakė: "Vyresnieji maža dėmesio tekreipia į jaunimą, todėl jo ir šiame kongrese beveik nėra... Jei taip bus ir toliau, tai jūs dirbkite sau, o mes irgi dirbsime sau..." Jo žodžiai nuskambėjo disonansu. Užtat kiek vėliau, jau kongresą uždarant, kad ir netiesioginiai, jis susilaukė atsakymo iš ilgamečio ALT pirmininko Leonardo Šimučio, kuris tarp kitko stipriai balso su taipišsireiškė: "Aš ir mano kolegos 1918 metais ir vėliau, kai reikėjo prisikeliančiai Lietuvai pagalbos, -- buvome irgi jauni studentai. Niekas mūsų neragina, gal ano meto vyresnieji ir į mus nekreipė dėmesio, bet mes važinėjome į Washingtoną ir kalbėdavome už Lietuvą... Iš niekur nelaukėme už savo darbą padėkos ar atlyginimo..." (audra plojimų).

Dar vienas įdomesnis dviejų delegatų neva tarpusavio išsiaiškinimas. Išėjo Teodoras Blinstrubas atsakyti Eufrozina Mikuziūtei, kuri kiek anksčiau kalbėjo apie svarbumą naudoti ALT lėšas tik saviems reikams. Girdi, ir čia esantis ponas Blinstrubas galys patvirtinti, kaip ji prieš kurį laiką kovojusi, kad nebūtų visuomenės suaukoti Amerikos Lietuvių Tarybai pinigai lengvai dalinami bet kam prašančiam. Gip. Blinstrubas paaiškino, kad tai įvyko prieš keletą metų Chicagoje, kai ALT skyriaus valdyba svarstė be siorganizuojančio Lituanus žurnalo prašymą skirti paramos. Tada valdybos narių dauguma nutarė paremti Lituanus su 100 dol. auka. Ir tie pinigai buvę paskirti ne iš visuomenės suaukotųjų, bet iš gauto pelno darant parengimus. T. Blinstrubo paaiškinimas (Nukelta į 6 psl.)

Specter and Gola
For District Attorney and City Controller.

MIRTIES SLĖNIO KRONIKOS (4)

Jonas Pranas Palukaitis

SUDIEV, MIRTIES SLĖNI!

Nusileido jie tan siau-
bo slėnin maždaug ties
viduriu -- netoli Kros-
nies upelio (tas upelis
buvo atrastas ir vardą
gavo tik po dešimties me-
tų). Iliinojaus grupė, ar-
ba Jayhawkers, su 20 vė-
žimų pasuko į šiaurę, ki-
ti 7 vežimai į pietus. Mi-
sisipės vaikinai ir geor-
giečiai, vadinę save Va-
balų. Traiškytojais, ku-
rie jau anksčiau Amar-
gozos dykumoje buvopa-
likę galvijus ir mantą,
pernakvojo slėnyje ir nu-
žingsniavo tiesiog į va-
karus.

Panamintų papėdėje
jie persiskyrė, labai sun-
kiai perkopė kalnus ir at-
skirais keliais pasiekė
Švento Joakimo slėnį.
Tai buvo tiesiausias ke-
lias. Pagal vieną ne-
patvirtintą pasakojimą
keli jų žuvo nuo indėnų,
bet esama ir kitos versi-
jos: prieš kelioliką me-
tų vieno istoriko klau-
sijamas senas indėnas
parodė medalikėlį, pri-
klausiusį grupės nariui,
ir pasakojo, kad buvusi
jo savininką, nusilaužusi
koją ir nepajėgusi toliau
eiti, bendrakeiviai nu-
šovė, palengvindami jo
neišvengiamą baisią mir-
tį.

Jayhawkers taip pat ga-
na greitai priėjo išva-
dos, kad su vežimais iš
slėnio išsikapstyti per
Panamintus nebus įma-
noma. Išpiovė jie jau-
čius, sukūrė iš vežimų
laužą (ta vieta vadinama
Sudegintų Vežimų
Tašku) mėšai išrūkyti,
ir susikrovę mėšą ant
pečių, pasileido per kal-
nus. Pasidalino jie į dvi
grupes, ieškodami ge-
resnių praėjimų per Pa-
namintus. Abi grupės pa-
siekė civilizaciją, tik 2
asmenys pakeliui žuvo.
Kelionės metu vienas
Jayhawker pametė šau-
tuvo taikiklį, kuris po ei-
lės metų iškėlė sidabro
ieškotojų karstinę.

Pietų pusės pasakusie-
ji, vadinama Arcane -
Bennett - Manly grupė,
pervaziavo druskos lau-
kus šalia Blogojo Van-

dens daubos ir sustojo
prie kažkurio šaltinio
Teleskopo viršūnės pa-
pėdėje. Dalis jų vežikų
tuoj atsiskyrė ir nusivi-
jo Jayhawkers, palikda-
mi grupę suirutėje.

Viena šeima, Wades
su keturiais vaikais, ku-
ri visą kelionės metą ne-
pripažino jokių draugys-
čių, nakčia pabėgo iš gru-
pės ir pasileido slėniu
tolyn į pietus. Jie rado
logišką išėjimą iš slėnio
-- Amargozos upės
sausą vagą ir išvedė vie-
nintelį iš 27 slėnin nusi-
leidusių vežimų. Beveik
nesusidurdami su dides-
niais sunkumais, jie po
poros mėnesių pasiekė
San Bernardino apylin-
kes.

Likusiujų tarpe buvo
jaunuolis, vardu William
Manly. Išsileido jis per
kontinentą į vakarus, ne-
turėdamas kišenėje ska-
tiko; pagelbėdamas už
duonos kąsnį visiems ir
viską, pasiekė Druskos
ežero pakrantę. Čia jį
paėmė globon Bennettų
šeima, ir jis pasiliko su
ja iki galo, nors kelionė-
je per kontinentą įgytoji
patirtis jau ir rodė, kad
Benetai pasirinko klai-
dingą kelią. Dabar jis zu-
jo, kaip skalikas, lakstė
aukštyn ir žemyn po kal-
nus, ieškodamas išėjimo
iš slėnio.

Išėjimo nebuvo, ir gru-
pės ištekliai visiškai tir-
po. Vyrai pradėjo tartis,
kad kuris nors turis per-
kopti kalnus ir atgabenti
maisto. Trukšią gal de-
šimt dienų, per tą laiką
likusiems būsią įmano-
ma kaip nors sudurstyti
galus.

Manly, jau spėjęs nuo
viršūnės pamatyti ana-
pus Panamintų kitą dyku-
mą ir toliau kitą kalnų
grandinę, netikėjo dešim-
ties dienų versija, bet ki-
tos išeities nebuvo: ge-
riau ką nors bandyti, nei
vietoje badu mirti. Pri-
sikalbino jis kelionės
draugą John Roger, už-
simetė ant nugaros saulė-
je pradžiovintą jaučio šo-
ninę ir leidosi kelionėn.
Vietoj dešimties dienų

nų jie užtruko vos nemė-
nesį. Tai buvo siaubin-
gas žygis, kurį vėliau
Manly vadino kelione per
skaistyklą. Vėl ir vėl grė-
sė bado ir troškulio mir-
tis. Kelis kartus ištiko
ligos. Vienu metu sutino
jo kelis, ir jis vos šliau-
žė, pasiramsčiuodamas
kažkur rastu šakaliu.
Retkarčiais randama žo-
lė ir pašauta varna buvo
didžiausi skanėstai.
Anot jo, tik stebuklu jie
pasiekę San Fernando
slėnį, bet reikia paste-
bėti, kad kelionėje per
kontinentą jis buvo išsi-
lavinęs nepaprastą geo-
grafinę nuojautą, ir toji
juos nuvedė į Pacifikopa-
krantes.

San Fernando slėnyje
jie nusipirko maisto, po-
rą arklių ir vienakį mu-
lą. Geraširdė meksikie-
tė dar įdavė porą apel-
sinų, išakmiai įprašyda-
ma nunešti juos nelai-
mingųjų keleivių vai-
kams.

Kelias atgal nebuvo
lengvesnis. Arkliai kri-
to, tik vienakis mulas iš-
tesėjo. Pakeliui lengvin-
dami savo našą -- pa-
slėpdami po truputį mais-
to grįžtamajai kelionei,
jei pagaliau perkopė Pa-
namintus ir pamatė
prieš kelias savaites
paliktus vežimus.

Artėjom link vežimų,
-- pasakojo jis vėliau pa-
rašytoje knygoje, -- ir
drebėjome, kad esame
pavėlavę: visi būsią iš-
mirę. Galų gale neišken-
čiau: pakėliau šautuvą ir
paleidau sūvį. Tylu. Tik
gerokai vėliau iš po vie-
no vežimo išlindo suny-
kęs žmogaus šešėlis ir
ilgai spoksojo į mus. Vy-
rai grįžo! -- pagaliau
sušuko jis, ir pradėjo ro-
dytis daugiau žmogis-
kųjų pavidalų. Ar beten-
ka minėti, kad jautėsi jie
kaip iš numirusiųjų pri-
sikėlią?

Slėnyje buvo beliku-
sios laukti tik dvi šei-
mos -- kiti išbėgioję, ke-
letas jų į mirtį. Manly
rado pajudodusius jų lavo-
nus, vieną pačiame slė-
ny, netoli stovyklos.

Akmenų paminklas žymi vietą, kurioje sustojo iš Amargosos kalnų nusileidusi Švento Joakimo grupė. Plika dykuma driekėsi, kiek akis užmato, nebuvo tada čion nei palmių, nei prabangaus kurorto Furnace Creek Inn pastatų, nerado tada jie nei kalno papėdėje, tuoj už pastatų, trykštančios gėlo vandens -- Kros-
nies upelio versmės.

Manly nelaukdamas
pradėjo organizuoti žy-
gį iš slėnio. Visą palik-
ti, tik viena drabužių pa-
maina ant kūno. Beneto
žmona persirengė jai
brangiausiu gyvenimo at-
minimu: suknele, ku-
rioje ėjo prie vedybų al-
toriaus. Paliktį kelis
stipresnius jaučius, ki-
tus išskersti ir mėšą pa-
džiauti! Kelerių ilgų
marškinų galai buvo
užsiūti, toki maišai su
rišti poron ir užmesti
ant stipriausio jaučio nu-
garos -- juose buvo iš-
nešti vaikai.

Kai antrą žygio dieną
abi šeimos pasiekė pra-
ėjus keterą, prieš leis-
damiesi antron pusėn, vi-
si sustojo, vyrai nusiė-
mė kepures, ir Beneto
žmona ištare:

-- Sudiev, Mirties
slėni!

Vardas liko ligi šiai
dienai. Abi šeimos po
vargingos kelionės 1850
kovo 7 pasiekė San Fer-
nando slėnį -- praėjus
veik pusei metų nuo at-
siskyrimo su Druskos
ežeru.

Daugelis knygų auto-
rių teigia, kad Švento
Joakimo grupė keliavu-
si į Kaliforniją aukso
ieškoti. Manęs jie nei-
tikina -- žinia apie aukso
atradimą jų iškilimo iš
namų metu dar negalėjo
būti pasiekusi civilizaci-
jos. Gal ta svajonė juos

sugriebė kelyje, bet fak-
tas yra toks, kad nė vie-
nas jų vėliau nenuėjo į
aukso kasyklas.

Pastarosios grupės is-
torijai tenka pridurti
taip pat sunkiai beįtiki-
mą epilogą. Po dešim-
ties metų, kai jau žė-
mės lobių ieškotojai bu-
vo pradėję smeltis į
Mirties slėnį, Manly ir
Bennett su trečiu asme-
niu taip pat grįžo ten.
Slėnyje jie rado paliktą
susirgusių kažkurios auk-
so ar sidabro ieškoto-
jų grupės narių. Šį kartą
Manly pasiliko su ligo-
niu, o Bennett su draugu
išėjo šaukti pagalbos.

(Bus daugiau)

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9
TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

ALYTIS

ANDRIUS NORIMAS

(Dirvos konkurse 1968 m. laimėjusi II vietą novelė)

(12)

"Dar nežinau, ar esu laisvas. Gal tai tik šiočia
tokia paguoda mirtininkui? Viltis, šiaudelis už ko nu-
sitverti... Taigi, sako, kad viltis kvailių paguoda...
Nejau tai būtų teisybė?"

Prisiminus motinos pasakas, mintyse ėmė pa-
sakotis vieną po kitos: apie kalvio sūnų, užaugusį
pas karalių, vieton dešimtosios gimusios dukters;
apie vežėją, kuris sužinojo kodėl saulė raudona,
apie bernaitį, išvadavusį užkeiktą karalaite, mynu-
sią mįslės ir prastą bernelį pamilusią; apie našlę,
ieškojusią sau vyro; ir kaip mergaitukė ėjo pas
raganą ugnies parnešti. Bet vis grįždavo poringė
apie Alytį, nes nuolat Alyčio asmenyje matė save,
o Mirgrausėlės vietoje -- Agnė.

"Tose pasakose ir poringėse visada jutau ma-
no tautos senovę, praeitį. Lyg gyvenau senobinių
karžygių gyvenimu... kaip jie kovėsi su kryžiuo-
čiais, su žuvėdais, kaip pasakose juos žmonės
vadino... Visada jutu, kad jų dvasia atgims kada
nors, nusikratys vergijos pančių ir žandarų nagai-
kų! Jau tėvas man pasakojo kiekvieną naują laimė-
jimą, naują artėjimą prie savos valstybės įkūri-
mo. Vilniaus Seimas... tada dar buvau per jaunas
suprasti... Bet kai paskelbė pernai Vilniuje nepri-
klausomybę... Viešpatie, kaip aš džiaugiausi! Ro-
dos sparnai išdygo! Ir mokslas neberūpėjo, nei
ateitis. Viesulu prisistačiau savanorių registraci-
jos punktan, vos tik jis buvo Alytų atidarytas!

Kaip nusivyliau mūsų žmonių nerangumu savo lais-
vei ginti. Nedaug mūsų susirinko, bet visi geri vy-
rai! Atsimenu, tėvas pagyrė mane, kai grįžau pa-
siimti kai kurių smulkių daiktų... Tik mama apsi-
verkė... Nebus, sakė, kam pasakų sekti... Juk jau-
niausias buvau šeimoje... Pagailo man jos tada,
bet pasiryžimas viską nugali. Buvau laimingas kiek
vieną minutę mūsų kariuomenė! Laukiau progos,
kada galėsiu mušti priešą -- nesvarbu kokį! O kai
pasirodė, jog tas priešas yra senų maskolių atrū-
ga -- bolševikai -- tada veržte veržiausi jų naikin-
ti, nes nuo mažens ruskių nekenčiau!"

Klemensas atsisėdo lovon. Suspaudė delnais
smilkinius. Baisi tikrovė grįžo į jo kamerą. Apsi-
dairė į niūrias sienas ir aukštą langelį, grotais už-
tvartą. Suspaudė širdį aštrus vėrimas, tarytum yla
kas dūrė... Net sučiupo tą vietą, po raumeniu...
Plaka taip skaudžiai...

"Aš neturiu taip jaudintis!... Pagalba grįš! Ag-
nelė man atneš ją... Oi!... Ji prikalbės adjutantą,
pulko vadą... Jie suras voką! nurimt man reikia..."

Staiga sukluso. Ausis pagavo kažkokius tolimus
garsus.

"Gal jau grįžo Agnelė? Tuoj mane išvaduos! Ak,
greičiau, Agnele, greičiau atnešk man laisvę! Aš jos
taip trokštu!"

Pašoko ir sulaikęs alsavimą klausėsi prie pat
durų vilkelio. Kažkas ritmingai, neskubėdamas toli
žingsniavo. Vis garsyn žingsniai, ir artyn. Jau jis
atskiria, jog tai ne vieno žmogaus einama.

"Tai Agnė, tėtis ir mama! Visi jie čia atėjo!"

Koridoriuje pasigirdo negarsai komanda:
-- Sargyba -- stok!

Kojų kariškas pristatymas ir šautuvų buožių ap-
kaustymai atsimuša į aidinčias akmenines grindis.
Tą garsą iš pratimų Klemensas pažįsta.

"Ko jie čia atvyko? Ar pas mane? Galkitą kali-
nį jie atgabeno..."

Raktai sužvangėjo ir šešėlis uždengė rakto sky-
lutę. Rakinamų durų garsas ir lengvas cyptelėjimas
atidarant. Atvirose duryse pasirodė kareivis. Už jo
Klemensas pamatė po du stovint dar keturius sar-
gybinius, abipus durų. Toliau už jų juodoja kuni-
go sutana.

-- Kalinys Klemensas Trumpūnas!

Instinktyviai greit atsako, kaip buvo pratęs:

-- Taip, aš!...

-- Išeik iš kameros!

Klemensas nežino, ar ką sakyti, ar ką veikti.
Kodėl ji veda? Kur? Čia pat suvokia, kad išgelbė-
jimo nėra. Jį veda jau sušaudyti! Netikėtas mir-
ties baimės virpulis sudrebino visą kūną, vis didė-
jo. Tarytum vėjuje drebulės lapeliai kratėsi kiek-
vienas sąnarys. Neapsakoma baimė, siaubas ir nu-
siminimas sušvito akyse. Jos išplėtos, nes lyg ir
mato jau mirties iškeltą dalgį... Drebančios lūpos
negarsiai, bet vis garsyn kartoja:

-- Aš nekaltas! Nekaltas... Nekaltas!! Aš nekal-
tas. Dieve!

Bandė šokti atgal, trauktis į kameros vidų, bet
sargybos viršininkas nutvėrė jį už rankos. Kitas
sargybinis -- už antros. Klemensas blaškėsi ir plė-
šėsi iš jų rankų, desperatiškai šaukdamas visai
užkimusiu balsu.

-- Supraskit -- aš nekaltas! Aš nenoriu mir-
ti!

Prieš jį senyvas kunigas. Ramliai priartėjo
ir švelniai palietė petį.

-- Nurimk, vaikeli... Kam skirta mirti šioje
žemėje, tam lemta gyventi danguje amžinai...

(Bus daugiau)

KŪRYBA IR MOKSLAS

JONO ŽMUIDZINO PASAKOJIMAI

Stasys Santvaras

Nors nedažnai, beveik visuomet staiga ir netikėtai, mus pasitinka staigmenos. Galvoju, kad ir Jono Žmuidzino pasakojimai, pavadinti Runce ir Dandierinu, yra maloni staigmena. Rašytojas, kuris nuo 1931 iki 1969 m. rudens tylėjo, buvo lyg pasitraukęs iš mūsų literatūros lauko, tame laikotarpy išgyvenusio itin reikšmingą subruzdimą, itin vaisingą darbymetę, šian dien vargu begalėtų būti sutiktas benustebimo. Džiugu, kad šiuo atveju tas nustebimas atneša pasitenkinimą, o ne apsi-
vylimą.

Dr. Jonas Žmuidzinas, kilimu sūduvietis, gausiam lietuvių diplomatų būry atsistojęs greta Jurgio Baltrušaičio Sr., Igno Šeinius ir Jurgio Savickio. Tas atsitiko 1928 m., kai Žmuidzinas išleisdino novelių rinkinį Ryto kraujas (1931 m. pasirodė jo poema Pajūrio himnas), kuri, jei gerai atsimenu, kritikai pasitiko su viltimis ir taip pat su nustebimu.

Kokios priežastys lėmė, kad jis apie 40 metų buvo nutilęs, hepaties J. Žmuidzino pasisakymo, nelengva būtų paaiškinti. Pradžioje gal trukdė tarnybinės pareigos, nes, 1929 m. aukštuosius mokslus baigęs Prancūzijoje, išgydamas teisės ir politinių mokslų doktoratą, nuo 1930 m. jis dirbo nepr. Lietuvos Užsienio reikalų ministerijoje, keletą metų būdamas konsularinio skyriaus vedėju Lietuvos pasiuntinybėje Londone, vėliau, 1937-40 m., Kaune pakeltas konsulu ir pasiuntinybės 1-ju sekretorium. Diplomato karjere jauną vyrą gal buvo stipriai apsvaiginusi, negu nežinomųjų kupinas literatūrinis darbas. Už griuvęs karas; okupacijos, pasitraukimas iš Lietuvos, kaip daugeliui lietuvių rašytojų, ir J. Žmuidzinui galėjo skaudžiai sparnus aplaužyti. Šiuo metu jis yra Lietuvos gen. konsulas Kanadoje, kiek žinau, tas pareigas einąs su dideliu atsidėjimu ir rūpestingu.

Jono Žmuidzino pasakojimai Runcė ir Dandierinas visų pirma nustebino savo pavadinimu. Žinom gi, kurį laiką Runcė Dandierinu vadinosi mūsų populiarius poetas satyrikas Leonardas Žitkevičius. Argi lengda, kurią dabar pasakojimo J. Žmuidzinas, būtų žinoma ir Aukštaitijoje, t.y., ten, kur gimė L. Žitkevičius? Mano krašte, kitą pusę Nemuno nuo Sūdovos, vaiduokliai, besivadinę Runcė ir Dandierinu, nors čia jų buvęs gausybė bent man yra negirdėti ir nepažįstami. Veikalo

pavadinimo sutapimas su kito rašytojo slapvardžiu, berods, bus pirmas atsitikimas mūsų grožinės literatūros erdvėje.

Savo trečiojo knygoje J. Žmuidzinas idėjo tik keturis pasakojimus: Ateinant, Rausvė, Moky-

myna iš gryčios stimalgavias, kaip to galima buvo ir laukti, sugurmėjo į sodą tuo nepalyginamuju pabėgėliu pasigėrėti. Deja, greitai kiekvieno veidas ištyso, ir visi kaip vienas išsižiojo, nes, kiek ten jo beieškota ir net dalgiu dilgėlynei nukapota, vis tik to uodegio akrobato nesurado, tartum, anot Žaimanto, būtų jam sparnai išdygę ir į savo gimtą kūdrą nuplasnojęs. Ir tik po metų nelauktai ji Visbariukai pagavo Žai-

Rašytojas ir diplomatas Jonas Žmuidzinas

tojas Visbaras, Runcė ir Dandierinas. Tai nėra novelinė apysaka, tačiau atskirus pasakojimus jungia tas pats Sūdovos kraštas, o taip pat ir vienas kitas ryškesnis pasakojimų veikėjas.

J. Žmuidzinas skaitytoją iš karto pagauna išieškotu ir dailiu žodžiu, turtinga kalba, aiškiai regima grožinės prozos kultūra. Jo stilius spalvingas, puošnus, išdailintas, tai, kaip man atrodo, ir bus Runcės ir Dandierino pati ryškiausia stiprybė. Tuo kūrybiniu laimėjimu veikalo autorius rikiuojasi į mūsų gerųjų stilistų gretą.

J. Žmuidzinas visus atsitikimus pasakoja su šypsniu. Galima sakyti, tai šypsulingi pasakojimai, persmelkti lengva ir neužgausia ironija. Jei kuris žmogus atrastų save Runcės ir Dandierino puslapiuose, jis negalėtų užsigauti. Ir visi J. Žmuidzino veikėjai yra daugiau legendiniai, mažiau tikroviniai, jų daugumas nestokoja ne tik fantazijos, bet ir prietaringumo, kuri autorius sušildo tuo pačiu šypsniu.

Pora trumpų ištraukėlių, kurios pačios atskleis šio autoriaus pasakojimų stilių: "Osyki toj žuvynėj, jei tikėti pasakojimams, Žaimanto pusmergė pagavo nūdien neitkėtino dydžio -- trijų plaštakų -- karosą, kuris, iš palangės ant suolo padėtos geldos iššokdamas, išmušė lan-gą ir nukrito į sodą. Smarkiam lietuviui su perkūnija praėjus, visa šei-

manto sioželkoj ir jau didesni!"

"Vieną dieną, visai prieš Kalėdas, kai tas ežeras buvo taip storai užšalęs, jog juo važinėjo ko sunkiausiai pakratom rogėm, vežė per jį neseniai pastatyti Alvitto bažnyčiai didįjį varpą, kanapinėm nenutraukiamom virvėm priristą prie rogių. Taigi, vežą jį, kaip sakiau, o arkliai bėga sau riste, nes ke lias buvo kaip stalas, bet ežero viduryje tos virvės nei iš šio, nei iš to tik -- pokšt, varpas nuo rogių -- drykt ir, prasi-kirtęs ledą, murkt ir nuskendo. Ir nuo tada, kai tik kitas Alvitto bažnyčios varpas suskamba bokšte, ans skenduolis atsiliepia iš ežero:

-- Skendau, brolau! Skendau, brolau! Skendau, brolau!"

Sunkoka J. Žmuidzino pasakojimus į kuri nors dailiosios prozos žanrą įterpti. Runcė ir Dandierinas nėra novelės, o veikiau apysakaitės ar literatūriniai vaizdai. Yra puslapių, kuriuose nesunkiai rasti paties autoriaus vaikystės išgyvenimą, bet gi to nebūtų galima vadinti memuarine literatūra. Štai apie Mokytoją Visbarą Jonas Žmuidzinas pasakoja pasiremdamas savo vaikystės draugo Blado laiškais, kuriuos tasai "iš Lietuvos ne per seniai jam atvirai ir teisybės neskriausdamas parašęs". Aišku, tie laišškai yra paties J. Žmuidzino darbas. Ir jie yra tokie dailūs, kaip jo visa knyga,

Užnuodytas maistas ir vanduo

DR. D. DEGESYS

Šiuo metu JAV sveikatos departamentas yra labai susirūpinęs perdide-liu nuodingų cheminių junginių kiekiu, randamu žmonių vartojamame maiste, vandenyje ir net ore. Vienas iš tokių yra DDT (Dichloro-diphenyl-trichloroethane).

Nors DDT buvo išrastas šveicaro chemiko 1939 metais, bet jis yra skaitomas Antro Pasaulinio karo pramonės produktas. Antro Pasaulinio karo metu Pietų Pacifico salose JAV kariai daug kentėjo nuo vietinių parazitų, ypač uodų. Karių tarpe buvo didelis skaičius maliarija sergančių. Taigi, reikėjo efektingo ir pastovaus cheminio junginio kovai su maliarijos nešėjais, uodais. DDT kaip tik atitiko tiems reikalavimams. Visų pirma, šis cheminis junginys nebuvo brangus pagaminti. Antra, jis buvo lengvai išlektuvų barstyti ant uodų perinčių pelkių. Trečia, tas junginys buvo labai pastovus ir išbarstytas vienoje vietoje išsilaikydavo nepakitęs ilgą laiką. Jis taip pat buvo su pasisekimu vartojamas ir kitiems vabzdžiams naikinti. Pokaro DDT pasidarė populia-

rus ūkininkų tarpe, kadangi jis buvo efektingas kovoje su derliaus parazitais. Kiekvienais metais milijonai tonų šio chemikalo buvo pilama ant Šiaurės Amerikos žemyno. Vėliau pradėjo aiškėti, kad išbarstytas DDT gamtoje išsilaiko ilgiau negu 15 metų visai nepakitęs. Reikia, toks pastovus cheminis junginys pradėjo rinktis žemės paviršiuje vis didesniais kiekiais. Nemaža jo dalis su lietaus vandeniu nutekėdavo į upes ir ežerus. Tokiu būdu, JAV upėse ir ežeruose jo koncentracija pradėjo didėti.

DDT koncentracija gamtoje yra matuojama milijoninės dalies proporcija. Sakysim, jei-gu vienas gramas DDT yra atskiestas vienam milijone gramų vandens, tai tokia proporcija vadinasi viena milijonine dalimi. Michigano ežero vandenyje jo randama tik kelios trilijoninės dalys, bet kai kurios šio ežero žuvys jo turi apie 20 milijoninių dalių. Vadinasi, DDT koncentracija žuvies kūne pasidarė milijoną kartų didesne negu vandens, kuriame žuvis gyvena. Paukščiai, kurie minta žuvinimis, turi dar didesnę DDT koncentraciją savo kūne. Kai kurie paukščiai, pavyzdžiui varnėnas, miršta, jeigu jo organizme DDT kiekis pasiekia 50 milijoninių dalių proporciją. Mažesni DDT kiekiai paukščio kūne veikia jo kiaušinių kokybe. Jis pakeičia paukščio kūne kalkių apykaitą. Tokie paukščiai pradeda dėti minkštu kevalų kiaušinius. Per minkštą kevalų kiaušinių skysčiai išgaruoja ir iš jų neišsivija jauni paukščukai. Dėl šios priežasties viena Amerikos erelių rūšis (Bold eagle) pradėjo smarkiai nykti. Pavyzdžiui, Michigano ežero apylinkėse beliko

tik viena tokių erelių pora, bet ir ši neveda vaikų. Anksčiau toje apylinkėje jų buvo daug. Chesapeake Bay apylinkėse savo laiku 97% erelių turėdavo vaikų, gi šiuo metu vaikus veda tik 9%.

DDT mažoje koncentracijoje nėra kenksmingas žmogaus sveikatai, bet mūsų organizme jo kiekis vis didėja. Jis į mūsų kūną patenka su vandeniu, žuvų, gyvulių ir paukščių mėsa ar baktis maisto produktais, kuriuose jis yra randamas nors ir mažais kiekiais. Problema su šiuo chemikalu yra ta, kad jis turi ypatingą akumuliuojantis žmogaus kūne. Jeigu DDT vartojimas būtų šiuo metu sustabdytas, vistiek mes jį dar ilgai savo kūne nešiotume. Šiuo metu nėra žinoma kokią žalą jis padarytų mūsų organizmui jeigu jo vartojimas nebūtų uždraustas. Tačiau būtų pavėlu DDT pavojum pradėti rūpintis tada, kai jo koncentracija žmogaus organizme pasiektų tokį lygį, kuris dabar yra randamas kai kurių paukščių kūne. To dėl jo vartojimas turėtų būti sustabdytas kuo greičiau. Kai kurios valstijos jo vartojimą jau yra uždraudusios, pavyzdžiui Kalifornijos, Michigano ir Arizonos. Kenksmingų vabzdžių naikinimui galima vartoti kitokius, mažiau pavtarius chemikalus. Kai kurie chemikai siūlo, parazitų prieauglio kontrolei, gana idomų būdą, būtent, panaudoti vabzdžių hormonus, kurie mažintų vabzdžių prieauglį. Jeigu hormonai gali kontroliuoti žmonių prieauglį, kodėl jie negali kontroliuoti mums nepageidaujamų vabzdžių prieauglio? Kodėl gi ne?

Bandymai šioje srityje yra daromi ir yra vilties, kad toks kontrolės būdas gali būti sėkmingas. Kas gali žinoti, gal ateityje hormonai padės išlaikyti harmoniją gamtoje.

RIBOTAS SKAIČIUS AUTOMOBILIŲ

Dar galima gauti ribotą skaičių AUTOMOBILIŲ savo giminėms LIETUVOJE ir U.S.S.R!!
UŽSAKYKITE "MOSKVITCH 408E" IKI 1969 M. GRUODŽIO 31 D. JOKIŲ KITŲ MODELIŲ DAUGIAU NEBUS!

SKUBIAI SIŪSKITE SAVO UŽSAKYMUS per mūsų specialias autorizuotas firmas:

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

716 WALNUT STREET
PHILADELPHIA, PA. 19106
TEL.: 215 — WA 5-3455

PACKAGE EXPRESS TRAVEL AGENCY, INC.

1776 BROADWAY
NEW YORK, N. Y. 10019
TEL.: 212 — 581-7729

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

45 WEST 45TH STREET
NEW YORK, N. Y. 10036
TEL.: 212 — CI 5-7905

ir jų skyrius arba tiesiog per centrinę įstaigą:

PODAROGIFTS, INC.

220 PARK AVE. SOUTH (corner 18th Street)
NEW YORK, N. Y. 10003
Tel. 212 — 228-9547

LAIKAS PAKAITALUI

Balsuok lapkr. 4 už
THOMAS A.**CABLES****JUDGE**Cleveland Municipal
Courtunexpired term ending
January 1, 1972

Western Reserve Law School LL.B. • Attorney • Captain,
U.S. Air Force • Cleveland, Cuyahoga County, and Ohio State
Bar Associations • Former Legal Research Aid to Common
Pleas Court Judges • Former Assistant Cleveland Police
Prosecutor • Assistant County Prosecutor • Age 38; Wife,
Five Children

MANO PAŽADAS

Teisingumas, drąsa ir garbingumas yra svarbiausi teisėjo privalumai ir jie vadovaus mano veiklai. Teismo garbingumas niekad nebus kompromituojamas. Aš pažadu pilną dėmesį teisėjo pareigoms, nepaisant reikalaujamo laiko išklausti pilnai ir bešališkai visus žmones. Pratešimai bus riboti ir bus duodami tik tais atvejais kai teisingumas reikalaus. Publika turi reikalauti ir gauti teisingumą per greitą išklausymą, administruotą griežta bet suprantančia forma.

TEISMO REPUTACIJA TURI BŪTI PAGERINTA.
DALYVAUKIME TAME PAGERINIME.

PRAŠYK SAVO KAIMYŲ, DRAUGŲ IR GIMINIŲ
BALSUOTI UŽ

X THOMAS A. CABLES**JUDGE** Cleveland Municipal CourtCo-Chairmen: Jesse W. Minor Casimer F. Bielen, Sec'y
Ann E. Gorman, 7311 Elton

Perrinkite...

HUGH CALKINS

Remiamas:

- Democratic Party
- AFL-CIO
- Cosmopolitan Democratic League
- Polish Alliance
- Plain Dealer
- Citizens League
- Ohio Polish Americans Congress
- Cleveland Press

**FOR CLEVELAND
SCHOOL BOARD**

Kongresmano Roman Pucinski (Chicago) pareiškimas laikui apklaudinėjimo Washington, kuriame Calkins liudijo (1969 m. kovo 4 d.):

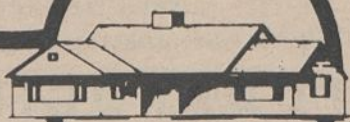
Mr. PUCINSKI: "Mr. Calkins... aš geriuosi Jūsų stebėtinu žinojimu ir dėmesiu švietimo reikalams. Aš galvoju, kad clevelandiečiai yra laimingi turėdami tokį asmenį kaip jus čionai..."

Re-elect Calkins Committee, James D. Nolan, Chmn.
10732 Bellaire Rd., Cleveland, Ohio

Naturally
**SUPERIOR
SAVINGS**

Main Office: SINCE 1909
798 EAST 185th STREET
6712 SUPERIOR AVENUE
13515 EUCLID AVENUE

HOME and
REMODELING
LOANS
...
INSURED SAVINGS

Why I still want to be mayor of Cleveland.

I hear all the talk that you hear. People say that the cities are ungovernable. They say cities are doomed.

I hear that talk. But I do not believe it.

Because I believe in Cleveland.

And that belief has begun to come true in Cleveland during the past two years.

I want to make more of that belief come true in the next two years. That is why I still want to be mayor of Cleveland. Before I made the decision to run again, I added the score. How has this administration changed Cleveland for the better? This is what I looked at... Cleveland then, before October 1967, and Cleveland now, September 1969.

I saw a city then with federal funds frozen, a city with its lake doomed. There was too little money being spent on the Police Department, and equipment was out-of-date. I inherited a city that could not attract qualified professionals, a city with an inadequate health department. There was no coordination of manpower programs, poor housekeeping services. Community development was a sham, and bad-mouthing of the city by magazines and newspapers was keeping business away.

This administration has attacked every one of these problems directly.

We have made progress.

We now have \$100 million in federal funds committed to Cleveland, an increased budget for the Police Department, top-flight professionals in the official family. Construction in downtown Cleveland is going at the rate of \$224 million. The Manpower Program has added 3,800 more jobs just since January 1st.

This is the record. The record I stand on.

I believe that this Administration has made a start, a real start. But there is still so much more to do, so many programs to carry through.

The real reason I still want to be mayor of Cleveland is that I care.

I care what happens to the city and the people.

I believe the greatest gift a man can give his family is the right to grow up straight and tall in a city where everyone is entitled to equal education, opportunity, and protection.

This was not always possible in Cleveland then.

It is possible in Cleveland now.

I will devote my life and my work to that.

I hope you will work with me.

Because I need your support.

I need your vote.

Arnold R. Pinkney, Campaign Director, Hugh A. Corrigan, Co-Chairman, Rev. Emmanuel Branch, Co-Chairman, 1908 Euclid Avenue, Cleveland, Ohio 44114

LIETUVIŲ KONGRESAS...

(Atkelta iš 3 psl.)

buvo delegatų šiltai priimtas. Vėliau kai kurie delegatai privačiai kalbėjo, kad ne vietoj prie kaištauto dėl tokios mažos Lietuvos žurnalui aukos. Lituanus ir dabar reikalingas stipresnės paramos. Girdi, visai būtų tikslu, kad ALTaperimtų visą Lituanus leidimo našta, nes tai didelės lietuviškos kultūros ir politinės reikšmės turis anglų kalba leidinys. Tada esą atpultų ir kai kieno daromi priekaištai, jog nesimato ALTos konkrečių darbų.

Prieš kongreso uždarymą įvyko iškilmingas posėdis, kurio garbės prezidiumas buvo sudarytas iš gausaus būrio kongrese dalyvavusių iš kiliųjų mūsų asmenybių. Ir visi tarė žodį, linkė-

dami ALTai sėkmės.

Kongresas užbaigtas gerai organizuotu baliu mi su iškilia menine programa.

Čia buvo pristatytas JAV prezidento Nixono atstovas majoras Roger Donlon, kuris pasakė banketo dalyviams kalbą. Jo kalba buvo ne politinė, daugiausia kalbėjo apie save, prisimindamas savo jaunystę ir susipažinimą su lietuviais.

Šiame ALT ruoštame Kongrese buvo viskas darnu ir gražu, tik vienas kam žinomas įvykis, lyg ir aptemdė vie ningumo skaidrumą mažų šešėliu. Ir tai atsitiko gal būtų visai ne dėl ALT vadovybės kaltės. O tas šešėliukas užėjo, kai pačią pirmąją Kongreso dieną vienas stambios organizacijos žy-

mus veikėjas pasijuto esąs ignoruojamas, o jau sekančią dieną, nelaukdamas nė darbo posėdžių pradžios, išvyko namo. Žinantiesiems apie tai, išpūdis labai negeras. Bet ir

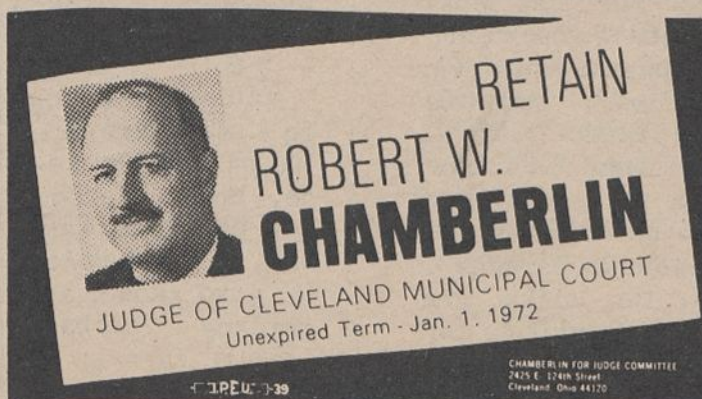
organizatorių dėl to negalima kaltinti, nes tą prideramą respektą gal jie būtų atidavę iškilmingajame posėdyje, kada ir dera pagerbti žymiuosius mūsų veikėjus.

**Kaip
surasti
savo
draugus**

Telefonų knygoje. Tai greičiausias, lengviausias būdas surasti jums reikalingus telefono numerius.

Pasižiūrėkite toje knygoje, taipgi, informacijų apie suradimą numerių kitose tolimesnėse vietose, skubos įvykių numerius, tolimų vietovių papigintų kainų valandas. Ir daug ko daugiau. Geras skaitymas, kada to prireikia.

Ohio Bell

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

REMIA LITUANISTINĘ MOKYKLĄ

Neseniai šv. Kazimiero lituanistinę mokyklą parėmė Amerikos Lietuvių Piliečių Klubas (pirm. J. Malskis, ved. Z. Dučmanas) paaukodami \$25.00, žymus Clevelando lietuvių veikėjas p. Kazys S. Karpus paaukojo \$50.00. Tėvų komitetas jiems nuoširdžiai dėkoja. Tegu šis gilus lietuviškas išlaikymo supratimas paskatina ir kitus padėti lituanistinėms mokykloms tęsti jų kilnų darbą.

• Sol. J. Krištolaitytė-Daugėlienė išpildys meninę programą Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijos metiniame suvažiavime-pobūvyje š. m. lapkričio 15 d., šeštadienį, 8 v. v. Holiday Inn restorane, prie 18 ir 71 kelių sankryžos.

Šiame suvažiavime bus paskirta 1000 dolerių premija kultūriniam reikalams.

• Balfui aukojo šie asmenys: dr. A. Martus — \$31.00, Maurukas Co. Inc. — \$30.00, A. H. Bankaitis, A. Bielskus — po \$26.00, dr. J. Maurukas — \$25.00, dr. V. Maurutis — \$20.00, A. Styra — \$15.00, J. Šiaučius — \$12.00.

Po 11 dol. aukojo: S. Alšėnas, J. Barniškis, A. A. Baltrukonis, A. Garka, N. P. Puškoriai, V. Senkus, J. Staniškis, po 10 dol. aukojo: R. Babickas, V. Gedgaudas, S. Kaminskas, K. Karpus, R. Kašuba, A. Masilionis, R. Zorska.

• Dr. Dominikos Kesiūnaitės, mirusios prieš 5 metus, memorialinis pagerbimas įvyks šį sekmadienį, lapkričio 2 d., 4 v. v. Čiurlionio Ansamblio namuose. Apie velionę ir jos veiklą kalbės prof. A. Augustinavičienė ir aktorius - režisierius Petras Maželis. Pagerbimą rengia Clevelando skautininkų draugovė.

Penkeri metai be Dr. D. Kesiūnaitės

AURELIJA BALSAITIENĖ

savo idėjomis dalintis, ji didelę dalį savęs paaukojo skautų organizacijai. Su skautėmis ji buvo suaugusi nuo pat ankstyviausių savo jaunystės dienų. 1916 metais Rusijoje įstojo į skau-

A.A. Dr. D. Kesiūnaitė

DIE CASTING OPERATORS

1st & 2nd Shifts
Liberal, company paid benefits.
APPLY IN PERSON OR CALL
481-3050

SUPERIOR DIE CASTING CORP.
1001 London Rd.
Cleveland, Ohio
(79-89)

MAŠINŲ OPERATORIUS

Prie kavos pakavimo mašinos. Pastovus darbas su geru atlyginimu ir priedais.
LA TOURAINE COFFEE CO.
2165 Lakeside Ave.
771-5415
(85-86)

FABRIKUI DARBININKAI

Pilnam ar nepilnam laikui, vyrai ir moterys, kurie interesuojasi pastoviu darbu. Geras uždarbis ir priedai. Pastovi 5 dienų tarnyba savaitėje. Prie gamybos ar ekspedicijos. Arti miesto centro.
LA TOURAINE COFFEE CO.
2165 Lakeside Ave.
771-5415
(85-86)

Lapkričio 4 visi lietuviai, gyvenantieji Clevelando mieste, balsuokite už **RALPH J. PERK** į Clevelando burmistrus.

Clevelando ir apylinkių
Lietuvių Respublikonų
Klubas

Š. M. LAPKRIČIO MĖN. 15 D.
ŠV. JURGIO PARAPIJOS SALĖJE RUOŠIAMAS
Muz. A. MIKULSKIUI 60 m. amž. sukakties
PAGERBIMAS
KONCERTAS-BALIUS

Programoje: A. Augustinavičienės trumpa kalba ir Čiurlionio Ansamblio koncertas.

PRADŽIA 8 VAL. VAK.

KAINA 8 DOL.

Stalai 10 asmenų. Bilietus galima gauti pas A. Penkauską tel. 486-3228 ir kitus ansamblio valdybos narius.

Akademinis skautiškasis jaunimas, visada jos gyvenime turėjęs svarbią vietą, 1952 metais jos pastangomis buvo suorganizuotas ir atkurtas lietuviškos akademinės skautijos pagrindais.

Šalia skautiškųjų, dr. Kesiūnaitė priklausė ir profesinėms organizacijoms; Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijai, Amerikos Medicinos Sąjungai ir kitoms.

Vispusiškai gabi, kiekvieną pradėtą darbą kruopščiai ir sąžiningai pabaigusi iki galo, dr. Kesiūnaitė rado laiko džiaugtis gyvenimu, naudotis žmogaus kūrybos vaisiais ir džiaugtis gausiu draugų būriu. Nepaprastai mėgo klasikinę muziką, stropi operų lankytoja, dr. Kesiūnaitė rėdavo laiko skaityti naujausias tiek pasaulinės literatūros, tiek mūsų rašytojų knygas. Mylėdama ir žmogų, ir gyvenimą, ji rėdavo savąjį džiaugsmą, jo suteikdama kitiems. Mylėdama savo tautą, ji vertino mūsų tremties lietuviškąjį jaunimą, kuriame ji matė mūsų tautos gyvybės ateitį. Ir tą savo meilę žmogui ir tautai ji įrodė darbais, kurių vaisiais šiandieną naudojasi gausus lietuviško jaunimo būrys.

PIRMOJI RADIO PROGRAMA CLEVELANDE

Neseniai Clevelande buvo paminėta "Tėvynės Garso" radijo programos 20 metų sukaktis. Bet bandymas turėti savo programą Clevelande jau buvo padarytas daug anksčiau, būtent 1927-28 metų sezono, kai Clevelande tebuvo tik 3 radijo stotys. Tada buvo suorganizuota lietuviška programa, kurios pranešėju buvo tuometinis Dirvos redaktorius K. S. Karpus. Programa turėjo didelį pasisekimą. Nesant televizijai, žmonės mėgdavo klausytis radijo. Programa būdavo sudaroma iš plokštelių muzikos ir gyvų dainų. Clevelande dar tebegyvena dvi pirmutinės daininkės, dainavusios per radiją, tai sersys Alvinas ir Domicelė Salasevičiūtės. Iš Chicagos kartais atvažiuodavo padainuoti ir K. Sarpalius.

Dirvos laikui išsibaigus, programa buvo perorganizuota ir ją toliau finansavo Clevelando Lietuvių Vaizbos Butas, kurio valdyboje tada buvo Petras Muliolis, Petras Česnulis, K. S. Karpus, J. Blaškevičius. Rėmėjais Lithuanian Savings and Loan Association (dabartinė Superior), Dirva ir privatūs prekybininkai. Pranešėju pakaitomis buvo P. Česnulis. Ši lietuviška radijo programa gyvavo apie 4 metus.

Įvedus įvairius suvaržymus ir pakėlus kainą, lietuviškoji radijo programa turėjo uždaryti. (k)

Skaityk ir platink
DIRVĄ

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

LAPKRIČIO 2 D. Clevelando Skautininkų Dr-vės ruošiamas v.s. dr. D. Kesiūnaitės minėjimas -- 5 metų sukaktis nuo jos mirties.

LAPKRIČIO 15 D. Muz. A. Mikulskio 60 m. amž. sukakties pagerbimui Čiurlionio ansamblio koncertas-balius Šv. Jurgio parapijos salėje.

LAPKRIČIO 22 D. Lithuanian Village Bendrovės metinis balius - koncertas.

ELECTION DAY
NOV. 4

VICTORY DAY
NOV. 4

Ralph Perk is the people's voice ...
Ralph Perk is the people's choice ...
Vote for the winner!
Vote for Ralph J. Perk
for Mayor of Cleveland!

Ralph Perk yra žmonių balsas ...
Ralph Perk yra žmonių pasirinkimas ...
Balsuokite už laimėtoją!
Balsuokit už Ralph J. Perk
į Clevelando merus!

THIS AD IS SPONSORED BY:

United Lithuanian Perk for Mayor Committee, Joseph Sadauskas, Co-chairman, 1513 Larchmont Rd., Cleveland, Ohio 44107; Mrs. Aldona Miskinis, Secretary, 18203 Neff Rd., Cleveland, Ohio 44119.

PERGALĖS DIENA
LAPKRIČIO 4

BALSAVIMO DIENA
LAPKRIČIO 4

LAPKRIČIO 29-30 D. Balfo 25 metų sukakties minėjimas. Rengia Balfo Clevelando skyrius.

GRUODŽIO 7 D. Madų paroda Šv. Jurgio parapijos salėje. Rengia Korp. Giedra.

GRUODŽIO 31 d. Naujųjų Metų sutikimas Naujosios parapijos salėje. Rengia LB I ir II apylinkė.

1970.

KOVO 14 D. Kaziuko mugė Naujosios Parapijos salėje.

JOURNEYMEN TOOLROOM AND MAINTENANCE MACHINISTS

Good starting pay, good benefits, steady work. Openings on all 3 shifts.

GENERAL ELECTRIC COMPANY

APPLY AT
CLEVELAND WELD'S PLANT
1133 EAST 152 STREET
OR CALL 266-4279
FOR APPOINTMENT

An Equal Opportunity Employer

(81-87)

FOUR SLIDE MACHINE MECHANIC

Interested in setup work. Good starting, good benefits, steady work. Openings on 1st shift.

GENERAL ELECTRIC COMPANY

APPLY AT
CLEVELAND WELDS PLANT
1133 EAST 152 STREET
OR CALL 266-4279
FOR APPOINTMENT

An Equal Opportunity Employer

(81-8)

AMERIKOS LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBAS

6835 Superior Ave. Telef. 391-1143
Cleveland, Ohio

Kviečia visus tapti klubo nariais.

Palaikydami Klubą — kartu paremsime Clevelando lietuvių organizacijas.

Penktadieniais galima vaišintis bulviniais blynais, dešromis, virtiniais ir kepta žuvimi. Kitomis dienomis įvairūs kiti valgiai.

Visi susitinkame Lietuvių Klube!

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

BOSTONO ŠOKEJAI ATSTOVAVO LIETUVĄ FESTIVALyje

Bostono Lietuvių Tautinių Šokių Sambūris spalio 18 dieną atstovavo lietuvių tarptautiniame festivalyje, kur dalyvavo JAV dvidešimt aštuonių valstijų šokėjų grupės, Kanados tautų šokėjų grupė ir tūkstančiai žiūrovų Tennessee valstijos Nashville sostinėje. Lietuviai tikrai gražiai pasirodė.

• ALT S-gos Chicagos skyrius spalio 26 d. turėjo pirmą poatostoginį susirinkimą, kuriame buvo prisiminta buvęs Tautinės S-gos seimas New Yorke ir ALT kongresas Detroite. Apie S-gos seimą kalbėjęs pirmininkas T. Blinstrubas pažymėjo, kad seimas vispusiškai praėjo gerai. Dalyvavo daug atstovų ir svečių. Visa lietuviška spauda paminėjo gerai. Dr. St. Biežis suglaustai ir įdomiai papasakojo apie buvusį ALT seimą Detroite, kuris taip pat praėjo vieningoje nuotaikoje ir susiklausime vedant kovą dėl atgavimo laisvės Lietuvai.

Po pranešimų, kaip buvo paberta po keletą klausimų. Susirinkime apsvaistytą tolimesnis skyriaus parengimų klausimas, kuriuos visi nariai turi remti. Po susirinkimo tęsėsi pokalbis prie kavutės ir skyriaus ponia paruoštų skanių užkandžių. Pirmą sykį Chicagos skyriui vadovauja jaunosios kartos tautininkai — Korp! Neo-Lithuania augintiniai. Jonas Valkiūnas dabartinis skyriaus pirmininkas sumaniai ir gyvai pravedė šį susirinkimą. Geros sėkmės jauniems tautininkams. (j)

• Vliko seimo bankete gruodžio 6 d. New Yorker viešbutyje New Yorke kalbės Lietuvos gen. konsulas New Yorke Anicetas Simutis. Muzikinė banketo programoj dainuos J. Krištolaitytė - Daugėlienė, pianu lydimas Aleksas Brozinskas.

• Dail. A. Tamošaičio kūrinių paroda spalio 27 d. atidaryta Windsoro universiteto meno galerijoje. Išstatyta 25 aliejaus kūrinių. Paroda bus atidaryta iki lapkričio 21 d.

Skaityk ir platink
DIRVĄ

JONUI JURGELIUI

mirus, mielą dainininką sūnų VACĮ, JONĄ, dukterį ANELĘ ir visus artimuosius giliai užjaučiame ir kartu liūdime

Nepalijaujamąsios Pagalbos šv. Mergelės parapijos choras ir vargonininkė

JONUI JURGELIUI

mirus, sūnus VACĮ, JONĄ ir dukrą ANELĘ širdingai užjaučia

Aldona ir Antanas Kavaliūnai
ir A. Mikalonienė

Tautinių šokių festivalio direktorė Sarah Gertrude Knott, publikai pristatydamas lietuvių šokėjų grupę, susidedančią iš jaunosios kartos, priminė, kad visi grupės nariai kalbasi lietuvių kalba, kad turi originalius ir patrauklius drabužius, kad dalyvauja beveik visuose JAV tautiniuose festivaluose.

Šokant Rezginėlę, surišant jaunuosius juostomis, publikos aplodismentai lydėjo visą šoki.

Festivalio programoje, kurios buvo išspausdinta ir paskleista kelio tūkstančių egzempliorių, apie šį lietuvių sambūrį yra šitaip įrašyta: "Ona Ivaska's group has been part of almost all National Folk Festivals. She is one of the most outstanding Lithuanian dance leaders in the country. She represents the New England Folk Festival held annually for more than twenty years". (m)

AUKOS DIRVAI

S. Virpša, Chicago 2,00
L. Radzickas, Ann Arbor 1,00
A. Valiūšaitis, White Plains 3,00
D. Surantas, Rockford 2,00
A. Andriūšis, Boston 2,00
E. Vizgirda, Detroit 10,00
T. Bukaveckas, Chicago ... 2,00
A. Melinis, Cleveland 1,00
V. Čepukaitis, Cleveland ... 1,00
H. Janužys, Morgan Hill ... 2,00
A. Rastenis, Wickliffe 5,00
A. Jonkutė, Chicago 7,00
J. Januševičius, London ... 3,50
J. Tumosa, Toronto 7,00
G. Petersonas Darborn Hts. 5,00
J. Miežaitis, Elizabeth 2,00
J. Telksnys, Great Neck ... 5,00
S. Jurgaitis, Cleveland 5,00
J. Kizevičius, Cleveland ... 2,00
A. Tamulis, Cleveland 5,00
M. Knystautas, Danbury ... 2,00
R. Medelis, Willowdale ... 2,00
J. Šiupins, Cleveland 5,00
F. Kriščiokaitis, Hartford 2,00
B. Bernotas, Cleveland ... 3,00
J. Noreika, Beverly Shores 2,00
N. Cirtautas, Wyandotte ... 2,00
P. Vileišis, Waterbury 7,00
B. Usas, Chicago 2,00
V. Kazakevičius, Maspeth 2,00
J. Kazėnas, Cleveland 2,00
K. Galūnas, St. Barbara ... 2,00
D. Naikauskas, Windsor ... 7,00
ALT S-gos Worcester Sk. 5,00
A.S.S. Worcester Sk. 10,00
R. Liormonas, Rochester .. 1,00
K. Ripskis, Chicago 7,00
T. Savickas Monticello 2,00
J. Kriščiūnas, Detroit 2,00

L.S.T. Korp! Neo-Lithuania
CHICAGOJE

Maloniai kviečia atsilankyti į L. S. T. Korp! Neo-Lithuania

METINĘ ŠVENTĘ

1969 m. lapkričio 8 d., šeštadienį, 8 val. vak., Jaunimo Centro salėje,
5620 So. Claremont Avenue, Chicago, Ill.

Šventės programa:

- 10 val. ryto pamaldos Jėzuitų koplyčioje už mirusius korporacijos narius;
- Po pamaldų lankymas mirusių korporantų kapų šv. Kazimiero kapinėse;
- 8 val. vak. iškilminga Korp! Neo-Lithuania sueiga ir junjorų kėlimas į senjorus;
- Vakarienė ir šokiai. Gros Korp! Neo-Lithuania orkestras.

Šventės ir vakarienės išlaidoms padengti aukoja — studentai \$3.00, visi kiti \$5.00. Apie dalyvavimą pranešime pranešti iki š. m. lapkričio 5 d. fil. Mečiui šimkui, 4259 So. Maplewood Ave., Chicago, Ill. 60632, telef. 254-7450.

L.S.T. KORP! NEO-LITHUANIA
CHICAGOJE

J. Gribauskas, Cicero 2,00
J. Bernot, Union 2,00
G. Klans, Woodhaven 3,00
R. Vodopalas, Euclid 2,00
V. Meiliūnas, Jamaica 5,00
I. Brantas, Millbury 2,00
L. Nemeika, England 1,00
J. Vidūnas, Worcester ... 5,00
V. Ramūnas, Philadelphia 3,00
M. Aglinskis, Pittsburgh ... 3,00
O. Ivaškienė, Boston 20,00
K. Čeputis, Muskegon 2,00

K. ERINGIS CALIFORNIA SUPER SERVICE

Taisomi auto motorai, stabdžiai,
tune-ups ir t.t.
4824 So. CALIFORNIA AVE.
CHICAGO, ILL. TEL. VI 7-9387

STEEL WAREHOUSE HELP
TRAINEES
also
EXPERIENCED
BURNERS
SAW OPERATORS
SHEARMEN
CRANEMEN
STOCKMEN
Call Mr. Kula (313) 874-3311
RYERSON STEEL
1600 E. EUCLID
(Between Clay & Holbrook)
Detroit, Mich.
An Equal Opportunity Employer
(81-87)

WANTED AT ONCE ASSEMBLY WORKERS

Day Shifts. Excellent pay
and fringe benefits.

APPLY IN PERSON —
Monday to Friday
7 A.M. to 3:30 P.M.

BERRY DOORS,
DIVISION OF THE
STANLEY WORKS

2400 E. Lincoln
Birmingham, Mich.
(84-93)

MACHINISTS
BRIDGEPORT MILL &
LATHE EXPERIENCE.
Must be able to set up work from
Blue Prints & Close Tolerance.
also
DRAFTSMAN
WITH SOME DESIGN EXPERIENCE.
Steady work. Fringe benefits.
INDUCT-O-MATIC
2480 MOUND RD.
WARREN, MICH.
313 — 754-5400
(85-89)

SETUP MAN
with experience. Top rates and
benefits.
TSCO
46 Victor
Highland Park, Mich.
(near Ford Highland Park
Plant)
(313) 869-4600, Ext. 71 & 72
(84-88)

TURRET LATHE
OPERATOR
with experience. Top rates and
benefits.
TSCO
46 Victor
Highland Park, Mich.
(near Ford Highland Park
Plant)
(313) 869-4600, Ext. 71 & 72
(84-88)

DIE MAKERS
TOOLMAKERS
LEADERS
EDM OPERATORS
RADIAL DRILL
UPGRADERS
MACHINE HANDS
APPRENTICES
FOR PLASTIC MOLDS AND
DIE CAST DIES
—TOP RATES
—EXCEL. BENEFITS
—IDEAL WORK COND.
—LONG PROGRAM
—58 HOUR WEEK
DALKROM TOOL & DIE
6100 E. Davison Detroit, Mich.
(313) 891-7313
(83-89)

SHEET METAL FABRICATOR

Permanent openings for:

WELDERS
SPOT-WELDERS
PRESS-BRAKE OPERATORS
HARDWARE MEN
GENERAL FACTORY WORKERS
FULLY PAID COMPANY BENEFITS, INCLUDING BLUE CROSS-
BLUE SHIELD, GROUP LIFE INSURANCE, ETC. CALL OR
APPLY:

PIONEER DETROIT
30350 ECORSE RD., ROMULUS, MICH. 48174
Or Call 728-9400
AN EQUAL OPPORTUNITY EMPLOYER
(85-88)

We Offer To Savers

SAVINGS CERTIFICATE

5 1/4%

6 or 12
MONTH
\$10,000
or MORE

Savings certificates issued
for six months or one
year—in minimum
amounts of \$10,000.00,
and thereafter in
multiples of \$1,000.00.
Earnings are paid at
maturity.

4 3/4%

Passbook Savings
Accounts

Paid Quarterly
Computed and Paid
as of:
Mar. 31 — June 30
Sept. 30 — Dec. 31

5%

6 or 12
MONTH
\$5,000
or MORE

Savings certificates issued
for six months or one
year—in minimum
amounts of \$5,000.00,
and thereafter in
multiples of \$500.00.
Earnings are paid at
maturity.

Mutual
Federal
Savings

AND LOAN ASSOCIATION
2212 W. CERMAK RD.
Chicago, Ill. 60608
Virginia 7-7747

PLATE FITTERS

for day afternoon shifts
excellent fringe benefits, and long range program

McGregor Michigan Corp.

13360 Helen Ave. (nr. McNichols), Van Dyke,
Detroit, Mich.

Call (313) 365-9100 (84-86)

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIKA & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYNS MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYCIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMA**
MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų
ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.